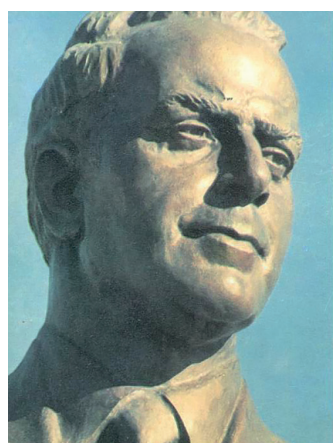

Milli azadlıqdan
şirin nemət yoxdur!

J. Aliyev

20 sentyabr Xankəndi, Xocalı, Xocavənd və Ağdərə şəhərləri günüdür!

Prezidentdən tarixi sərəncam

Bax səh. 2

YENİ
AZƏRBAYCAN

Azərbaycanın dövlət müstəqilliyi Azərbaycan xalqının milli sərvətidir.
Qəzet 1993-cü ilin aprel ayından nəşr olunur. Yeni Azərbaycan Partiyasının orqanı.

19 sentyabr
2024-cü il,
cümə axşamı
№ 171 (6757)
Qiyməti
60 qəpik

23 saat 43 dəqiqə...

Bax səh. 2

Ərazi bütövlüyümüzü təmin edən zaman

Vətən müharibəsinə 8 gün qalırdı...

Bax səh. 3

**6-cı
qərar...**

Bax səh. 5

Diplomatlar Kəlbəcərdə...

Sentyabrın 18-də Azərbaycan Respublikasında akkreditə olunmuş səfirliklərin, beynəlxalq təşkilatların rəhbər şəxslərinin və hərbi atəşlərin Kəlbəcərə səfəri təşkil olunub. Məlum olduğu kimi, Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev bu il sentyabrın 2-də Kəlbəcər rayonuna növbəti səfəri zamanı mühüm nəqliyyat və infrastruktur layihələrinin icrası ilə tanış olub, bir sıra obyektlərin açılış mərasimlərində iştirak edib. Diplomatik korpusun Kəlbəcərə səfəri də ali rəhbərliyin yüksək səviyyəli səfərinin izi ilə həyata keçirilib. Səfərdə nümayəndə heyətini Azərbaycan Prezidentinin köməkçisi - Prezident Administrasiyasının Xarici siyasət...

Bax səh. 3

2025-ci ilin büdcəsi: Nə, necə dəyişir?

BÜDCƏ

Bax səh. 4

3-cü iclas...

İqlim dəyişikliyinə mənfi təsirlərinə xüsusi həssas olan inkişaf etməkdə olan ölkələrə yardım məqsədilə yaradılmış İtki və Zərərə Cavab Fondunun İdarə Heyətinin 3-cü iclası sentyabrın 18-də Bakıda öz işinə başlayıb. İtki və Zərərə Cavab Fondunun İdarə Heyətinin üç gün davam edəcək iclasında fondun Dünya Bankı sistemində maliyyə qurumu statusu əldə etməsi və tam əməli fəaliyyətə başlaması ilə bağlı tarixi əhəmiyyətli qərarların qəbul edilməsi gözlənilir.

Tədbiri açıq elan edən COP29-un müəyyən edilmiş Prezidenti, ekologiya və təbii sərvətlər naziri Muxtar Babayev iqlim...

Bax səh. 3

Rəqəmsal hökumətin mühüm platforması

Rəqəmsal İnkişaf və Nəqliyyat Nazirliyi tabeliyində İnnovasiya və Rəqəmsal İnkişaf Agentliyinin təqdim etdiyi "mygov" rəqəmsal hökumət platformasının strukturu yenilənib və təkmilləşdirilmiş platforma vətəndaşlara rəqəmsal interfeys vasitəsilə əsas dövlət xidmətlərinə, rəqəmsal sənədlərə rahat çıxış və şəxsi məlumatların idarə etmək imkanları yaradıb. Eyni zamanda vətəndaş - dövlət əlaqələrində inzibati proseslər sadələşib və əməliyyatlar zamanı kağızdan...

Bax səh. 4

USAID-in "erməni sevdası"

Azərbaycan ərazi bütövlüyünü və suverenliyini bərpa etdikdən sonra Ermənistanı havadarlıq edən beynəlxalq dairələr ölkəmizə qarşı qərəzli mövqe ortaya qoyur, əsassız iddialar irəli sürürlər. Belələrindən biri də ABŞ Beynəlxalq İnkişaf Agentliyidir (USAID). Bu təşkilat son illər Azərbaycana münasibətdə kəskin ritorika nümayiş etdirir, Ermənistanı isə "sevgisini" daha da artırır. Son iki ildə USAID-in rəhbər şəxslərinin bu ölkəyə davamlı səfər etməsi və maliyyə...

Bax səh. 5

III İsrail - Livan müharibəsinin astanasında...

Yaxın və Orta Şərqdə bir aydır ki, hökm sürən nisbi sakitlik yenidən pozulub. HƏMAS lideri İsmayıl Haniyənin öldürülməsindən sonra Livan - İsrail münasibətlərindəki gərginlik daha da artır. Livan ərazisindən iyulun 27-si Məcdəl Şəmsin bombalamasının "cavabı" hələ də səngimək bilmir. Bu dəfə Livanda "peyçer" partlaması nəticəsində ölən və yaralananlar olub...

Bax səh. 6

**Avropa
Komissiyasında
yeni
qarşıdurma...**

Bax səh. 6

Niderland reallığı təhrif edir

Bax səh. 3

20 sentyabr Xankəndi, Xocalı, Xocavənd və Ağdərə şəhərləri günüdür!

Prezidentdən tarixi sərəncam

Azərbaycanda sentyabrın 20-si Xankəndi, Xocalı, Xocavənd və Ağdərə şəhərləri günü kimi təsis olunub. Bununla bağlı Prezident İlham Əliyev sərəncam imzalayıb.

Mədəniyyət Nazirliyinə Azərbaycan Prezidentinin aidiyyəti xüsusi nümayəndəlikləri ilə birlikdə bu sərəncamdan irəli gələn məsələlərin həlli üçün zəruri tədbirlər

görməsi tapşırılıb.

Qeyd edək ki, Ermənistanın hərbi təcavüzü nəticəsində 30 ilə yaxın işğal altında qalmış əzəli tarixi torpaqlarımız 44 günlük Vətən müharibəsində hərbi-siyasi yolla işğaldan azad olunub və şanlı Zəfərə aparan hər bir gün Azərbaycan tarixinə qızıl hərflərlə yazılıb. Azərbaycanda hər il 26 avqust

- Laçın şəhəri günü, 4 oktyabr - Cəbrayıl şəhəri günü, 17 oktyabr - Füzuli şəhəri günü, 20 oktyabr - Zəngilan şəhəri günü, 25 oktyabr - Qubadlı şəhəri günü, 8 noyabr - Şuşa şəhəri günü, 20 noyabr - Ağdam şəhəri günü, 25 noyabr - Kəlbəcər şəhəri günü kimi təntənəli şəkildə qeyd olunur.

23 saat 43 dəqiqə... Ərazi bütövlüyümüzü təmin edən zaman

rəğmən, Azərbaycan dövləti və xalq heç vaxt işğal faktı ilə barışmadı, ərazi bütövlüyümüzün və suverenliyimizin tam təmin edilməsi uğrunda

sarsılmaz iradə, möhkəm həmrəylik nümayiş etdirdi, ara vermədən mücadilə apardı, iqtisadiyyatını gücləndirməklə, müasir ordu qurmaqla, fəal

diplomatiya həyata keçirməklə addım-addım öz hədəfinə doğru irəlilədi.

Biz qeyd etdiyimiz prioritetləri-

mizə iki mərhələdə nail olduq. Əvvəlcə 2020-ci ildə 44 günlük müharibədə qazandığımız şanlı Qələbə sayəsində ərazi bütövlüyümüzün təmin olunmasına hərbi-siyasi yolla nail olduq. Tarixin bu günündə - 2023-cü il sentyabrın 19-da başlayan 23 saatlıq uğurlu lokal xarakterli antiterror tədbirlərinin nəticələrinə uyğun olaraq isə Qarabağ üzərində suverenliyimiz təmin edildi. Hazırda Şuşa, Xankəndi, Xocalı da daxil olmaqla ölkənin bütün ərazisində Azərbaycan Bayrağı özəmətlə dalğalanaraq bizlərə sonsuz qürur hissi yaşadır.

Müharibə başa çatsa da...

2020-ci il sentyabrın 27-də başlayan 44 günlük Vətən müharibəsi nəticəsində müzəffər Azərbaycan Ordusu Cəbrayıl, Füzuli, Zəngilan, Qubadlı şəhərlərini, Azərbaycan xalqının tarixində, mədəniyyətində və qəlbində xüsusi yeri olan, Qarabağın tacı sayılan Şuşa şəhərini, Zəngilan rayonunun Mincivan, Ağbəd, Bartaz qəsəbələrini, Xocavənd rayonunun Hadrut qəsəbəsini və bir çox kəndlərini, Tərtər rayonunun Suqovuşan kəndi, Xocalı və Laçın rayonlarının bir neçə kəndi daxil olmaqla, ümumilikdə, 300-dən çox yaşayış məntəqəsini, həmçinin Ağdərə, Murovdag və Zəngilan istiqamətlərində mühüm strateji yüksəklikləri işğaldan azad etməyə nail olub. Noyabrın 10-da imzalanan üçtərəfli Bəyanata uyğun olaraq isə sonrakı mərhələdə Ağdam, Laçın və Kəlbəcər şəhərləri bir güllə atılmadan Azərbaycana təhvil verilib.

Ancaq müharibə başa çatsa da, məğlub Ermənistan üçtərəfli Bəyanatla üzərinə götürdüyü öhdəlikləri yerinə yetirməyə tələsmədi və manipulyasiyalara əl atdı. Bəhs olunan sənəddə Ermənistanın üzərinə götürdüyü öhdəliklərdən biri Azərbaycan ərazilərindəki hərbi hissələrini geri çəkməklə bağlı idi. 44 günlük müharibədən sonrakı üç il ərzində bu öhdəlik yerinə yetirilmədi. Ermənistan ordusunun təxminən 15 minlik kontingenti Azər-

baraq dəfələrlə Ermənistan rəhbərliyinə, onların xaricdəki havadarlarına, digər tərəflərə müraciət edib və Ermənistan silahlı qüvvələrinin Azərbaycan ərazisində qalmasının yolverilməz olduğunu əsaslandırıb. Rəsmi Bakı buna son qoyulmasını tələb edirdi.

Azərbaycanın haqlı tələbləri eşidilmədi. Müharibədən sonra respublikamız Ermənistanla davamlı sülh üçün çağırışları etsə də, qarşı tərəf hər dəfə danışıqlardan boyun qaçırdı, bununla da kifayətlənməyərək suveren ərazilərimizdə silahlı təxribatlarını davam etdirirdi. 2021-ci ildə Azərbaycan və Ermənistanda sərhəd delimitasiyası üzrə işçi qruplar yaradılsa da, danışıqlar böhran və baş verən silahlı toqquşmalarla müşayiət olundu. 2021-ci ilin noyabrında sərhəddə birinci silahlı toqquşmalar baş verdi. Müharibədən sonra ən qanlı toqquşma isə 2022-ci ilin sentyabrında şərti sərhədlərdə törədildi. 2023-cü ilin martında Azərbaycanın Qarabağ bölgəsində yerləşən Ermənistan silahlı qüvvələrinin birləşmələri, qeyri-qanuni erməni silahlı dəstələri Şuşa istiqamətində təxribatlara əl atdılar, aprel və may aylarında isə şərti dövlət sərhədi istiqamətində Azərbaycan Ordusunun mövqeləri atəşə tutuldu. Eyni zamanda, mina terroru da davam edirdi. Ermənistandan Laçın - Xankəndi yolu ilə separatçılara çoxlu sayda minalar göndərilirdi. Müharibədən sonra daha da genişlənən mina terrorunda 2021-ci ildə Ermənistanda istehsal olunmuş minalardan istifadə edib diyi təkzibolunmaz faktlarla təsdiqlənib.

Separatçıların Azərbaycan ərazilərində faydalı qazıntı yataqlarının qeyri-qanuni istismarını davam etdirmələri də narahatlıq doğurmaya bilməzdi. Həmin fəaliyyətlər nəticəsində sərvətlərimiz talanı, ekologiyaya ciddi ziyan vurulurdu. Bununla əlaqədar olaraq Azərbaycanın bir-sıra vətəndaş cəmiyyəti təşkilatlarının nümayəndələri və ekologiya fəalları 2022-ci il dekabrın 12-dən etibarən Şuşa-Laçın yolunda etiraz aksiyasına başladılar. Onlar separatçıların qanunsuz fəaliyyətlərinə, ərazilərimizə minalar və digər silah-sursat daşınmasına son qoyulmasını tələb edirdilər.

44 günlük müharibədən sonra 23 saatlıq lokal xarakterli antiterror tədbirlərinə gedən yolda "Laçın" nəzarət-buraxılış məntəqəsinin qurulması çox mühüm bir hadisə oldu. Ekofəalının aksiyası ilə Laçın yoluna de-fakto nəzarət təmin olundu. Bununla belə, yeni vəziyyətdə ermənilər növbəti manipulyasiyalara əl atdılar. Belə ki, separatçılar nəzarətsiz qalan torpaq yollarla Xankəndinə Ermənistandan silah-sursat, canlı qüvvə və digər hərbi təyinatlı yüklərin daşınmasını həyata keçirməyə cəhdlər göstərdilər. Kosmostan çəkilən görüntülər onların bu çirkin əməllərini də ifşa etdi.

“Laçın” nəzarət-buraxılış məntəqəsinin qurulması

Beləliklə, dəhliz manipulyasiyalarını dayandırmayan separatçıların və Ermənistandakı revanşistlərin suverenliyimizə xələf gətirən əməllərinin qarşısı qətiyyətlə alınmalı idi və bunu Azərbaycan etdi. Beynəlxalq hüquq normalarına istinad edən respublikamız 2023-cü il aprelin 23-də Laçın - Xankəndi yolunun başlanğıcında sərhəd-keçid məntəqəsi qurdu. Ermənilər sərhəd-keçid məntəqəsinin qurulmasını beynəlxalq ictimaiyyətə ayri güzgüdən təqdim etməyə çalışırdılar. İddia olunurdu ki, guya Azərbaycan Qarabağ iqtisadi rayonunda yaşayan erməni əsilli vətəndaşları blokada saxlayır və burada humanitar fəlakət yaşanır. Belə iddiaların heç bir əsası yox idi. İki ölkə arasında sərhəddə nəzarət-buraxılış məntəqəsinin qurulması Azərbaycanın suveren hüququ idi və ölkəmiz bu hüququndan istifadə etmişdi. Bu məntəqənin qurulmasında əsas məqsəd Ermənistandan Azərbaycan ərazisində olan qeyri-qanuni erməni silahlı dəstələri üçün canlı qüvvə, silah-sursat, mina, eləcə də digər hərbi tə-

yinatlı vasitələrin, həmçinin sərvətlərimizin daşınmasının qarşısının alınması idi.

mağa və Ermənistan silahlı qüvvələrinin birləşmələrinə dəstək olmamağa çağırırdı. Bu barədə mobil SMS xidməti vasitəsilə Azərbaycanın Qarabağ bölgəsinin erməni sakinlərinə məlumat göndərildi. Eyni zamanda səsgücləndirici texniki vasitələrlə əhali xəbərdar edildi və məlumat vərəqələri paylanılırdı.

Aparılan əməliyyatlar zamanı Azərbaycan Respublikasının qanunlarına və beynəlxalq humanitar hüquq normalarına uyğun olaraq təhlükəsizliyinə

Erməni əhaliyə verilən təminatlar

mizin yaratdığı yeni realıqlar bölgədə sül, əməkdaşlıq və təhlükəsizlik üçün geniş perspektivlər açıb. Bundan səmərəli istifadə olunmalıdır. Respublikamız Qarabağda baş verən gərginliyin aradan qaldırılması, azərbaycanlılarla ermənilərin birgə yaşayışını təmin edəcək reinteqrasiya prosesinin normal davam etməsi və məsələnin ikitərəfli danışıqlar yolu ilə həllini tapması üçün 3 il müddətində öləndən qələbəyə

Eyni zamanda, Azərbaycan dövləti Ermənistan iqtisadi rayonunda yaşayan erməniləri öz vətəndaşları hesab etdiyini bildirdi. Prezident İlham Əliyev müxtəlif auditoriyalarda birmənalı şəkildə vurğulayırdı ki, erməni əsilli vətəndaşlara da hər cür təminatlar verilməlidir və onların təhlükəsizliyi təmin olunacaq. Qarabağ iqtisadi rayonunda yaşayan ermənilər reinteqrasiya prosesinə qoşulmalı və daha yaxşı yaşamaq üçün Azərbaycan vətəndaşlığını qəbul etməli idilər. Yeri gəlməşkən, erməni əsilli vətəndaşların bir qrupu ilə Xocalıda ilk görüş keçirilmişdi. Azərbaycan prosesin davam etdirilməsini istəyirdi. Ermənilərə Bakıda görüşmək reinteqrasiya prosesini müzakirə etmək təklifləri təqdim olunmuşdu. Bütün bunlar dövlətimizin və cəmiyyətimizin niyyətini ifadə edirdi. Respublikamızın xoş məram sərgiləməsinə rəğmən, separatçılar müxtəlif ssenarilər uydururdular. Özlərini separatçıların "liderləri" adlandıranlar tez-tez Ermənistandan, Fransadan təlimatlar almağa gedir və absurd iddialar səsləndirirdilər. Təəssüf ki, Azərbaycanın humanist çağırışlarının əvəzində erməni silahlı qüvvələri saylarını artırmaqla, yeni silahlar alıb, təxribatlar törətməklə məşğul idilər. Separatçılar müstəqillik iddialarından əl çəkmir, özlərinin oyuncaq "prezident"lərini seçir, qondarma "parlament"ləri adından Azərbaycan dövlətinin əleyhinə bəyanatlar verirdilər.

Vaxt yetişdi və separatizm son qoyan əməliyyat baş tutdu

2023-cü ilin 19 sentyabr tarixində Azərbaycanın Qarabağ bölgəsindəki erməni silahlı qüvvələri bir sıra genişmiqyaslı hərbi təxribatlar və terror aktları törədirdilər. Belə ki, erməni kəşfiyyat-diversiya qrupları tərəfindən Əhmədboyli - Füzuli - Şuşa avtomobil yolunda terror məqsədilə əvvəlcədən quraşdırılmış minaların partlaması nəticəsində mülki şəxslər, Daxili İşlər Nazirliyinin Daxili Qoşunlarının hərbi qulluqçuları şəhid oldular və yaralandılar. Bununla yanaşı, ordumuzun bölmələri minaatanlardan və müxtəlif çaplı atıcı silahlardan atəşə tutuldu. Nəticədə, Azərbaycan Ordusunun iki hərbi qulluqçusu yaralandı. Həmin gün Azərbaycanın Qarabağ bölgəsində qanunsuz yerləşdirilmiş erməni silahlı qüvvələrinin növbəti terror aktı nəticəsində Ağdam və Şuşa şəhərlərində müvafiq olaraq iki mülki əməkdaş həlak oldu. Qeyri-qanuni erməni silahlı birləşmələrinin döyüş mövqelərini gücləndirməsi və bölmələrini yüksək döyüş hazırlığı səviyyəsinə gətirməsi Azərbaycan Ordusunun bölmələri tərəfindən təsbit edildi. Bütün bu təxribatların qarşısının alınması, üçtərəfli Bəyanatın müddəalarının icrasının təmin olunması, Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyası quruluşunun bərpa edilməsi məqsədilə bölgədə lokal xarakterli antiterror tədbirlərinə başlandı. Necə deyirlər, vaxt yetişmişdi və ərazilərimizdə separatizm son qoyan lokal xarakterli əməliyyatlar uğurla baş tutdu. Cəmi 23 saat 43 dəqiqə ərzində erməni separatçıları ağ bayraq qaldırmağa məcbur oldular. Qarabağın erməni sakinlərinin nümayəndələrinin Rusiya sülhməramlı kontingenti vasitəsilə müraciətini nəzərə alaraq, tam atəşlə haqqında razılaşma əldə olundu və 2023-cü il sentyabrın 20-də saat 13:00-da lokal xarakterli antiterror tədbirləri dayandırıldı.

Azərbaycan hərbiçilərinin qəhrəmanlığı və yüksək peşəkarlığı

Lokal xarakterli antiterror tədbirləri çərçivəsində Ermənistan silahlı qüvvələrinin birləşmələrinin ön xətt və dərinlikdə olan mövqeləri və uzunmüddətli atəş nöqtələri, eləcə də döyüş vasitələri və hərbi təyinatlı obyektləri yüksək dəqiqlikli silahların tətbiqi ilə sıradan çıxarıldı. Hərbiçilərimizin peşəkarlığını və qəhrəmanlığını xüsusi vurğulamaq lazımdır. Relyef şəraitinin mürəkkəbliyini, çoxlu sayda istehkamların mövcudluğunu, düşmənin mövqelərinin ağılaşmazlıq məkanlarda, o cümlədən də yaşayış məntəqələrinin, mülki infrastrukturun yaxınlığında yerləşməsinə nəzərə alaraq hərbiçilərimizin necə böyük igidlik və peşəkarlıq göstərdikləri barədə konkret təəssüvür yaranır. Əməliyyat başlanmadan əvvəl bütün hərbi birləşmələrimizə ciddi tapşırıq verilmişdi ki, aparılan antiterror tədbirləri nəticəsində Qarabağ bölgəsində yaşayan erməni əhalisi zərərə altına düşməməlidir və mülki əhali qorunmalıdır. Azərbaycanın Müdafiə Nazirliyi yaşayış yerlərinin yaxınlığında atəş vasitələrinin Ermənistan silahlı qüvvələrinin birləşmələri tərəfindən yerləşdirilməsi nəzərə alaraq ərazidə olan mülki əhalini hərbi obyektlərdən kənar dur-

zəmanət verilən inzibati, sosial, təhsil, tibbi, dini və digər obyektlərin mühafizə və müdafiəsi təşkil olunub. Qadınlar, uşaqlar, qocalar, habelə fiziki məhdudiyyətli şəxslər və xəstələrə lazımi tibbi və digər yardımlar göstərilib.

Dəfələrlə Azərbaycanın görüşüb müzakirələr aparmaq təkliflərindən imtina edən Qarabağda yaşayan erməni icmasının nümayəndələri bir günlük lokal xarakterli antiterror tədbirlərindən sonra Yevlax şəhərində görüşməyə məcbur oldular. Görüşdə separatçı rejimin ləğvi, Qarabağda yaşayan erməni sakinlərin reinteqrasiya məsələləri müzakirə edildi. Eyni zamanda, Qarabağın erməni əhalisinə Azərbaycanın təklif etdiyi reinteqrasiya şərtləri ilə tanış olmaq, regionda qalıb-qalmamaq barədə müstəqil qərar vermək imkanları yaradılıb. Sentyabrın 28-də Qarabağdakı separatçı təsisatın rəhbəri Samvel Şahramanyan qondarma rejimin ləğvi ilə bağlı sənəd imzalayıb və beləliklə də ərazilərimizdə separatizm birdəfəlik son qoyulub.

Mübariz ABDULLAYEV

Vətən müharibəsinə 8 gün qalırdı...

İlham Əliyev: Bizim başqalarının torpağında gözümüz yoxdur, öz torpağımızı da heç kimə verən deyilik

...Ögər ermənilər öz çirkin planlarından əl çəkəməsələr, onlar üçün çox ağır nəticələr olacaq

...İşğal edilmiş torpaqlara haradansa insan gətirib qanunsuz məskunlaşdırmaq cəna-yətdir

Prezident İlham Əliyevin Heydər Əliyev adına Bakı dərin özüllər zavodunda "Abşeron" yatağının dəniz əməliyyatlarının təməl-qoyma mərasimindən sonra yerli televiziya-lara müsahibəsindən

Ermənistan silahlı qüvvələrinin bölmələ-

ri sutka ərzində atəşkəs rejimini 36 dəfə po-zub.

Müdafiə Nazirliyinin mətbuat xidmətin-dən bildirilib ki, Ermənistan Respublikasının Berd rayonunun Mosesqex, Çinari və Ay-qedzor kəndlərində yerləşən mövqelərdən Azərbaycan Respublikasının Tovuz rayonu-nun Ağdam, Ağbulaq və Muncuqlu kəndlərində yerləşən mövqelərimiz atəşə tutulub.

Tərtər rayonunun işğal altında olan Gö-yarx, Çiləbürt, Ağdam rayonunun Şıxlar, Yusifcanlı, Mərzili, Füzuli rayonunun Qara-xanbəyli, Horadiz kəndləri yaxınlığında,

həmçinin Goranboy, Tərtər, Ağdam və Xo-cavənd rayonları ərazisindəki adsız yüksək-liklərdə yerləşən mövqelərdən də ordumu-zun mövqelərinə atəş açılıb.

Sentyabrın 19-da müdafiə naziri, gene-ral-polkovnik Zakir Həsənov Azərbaycan Ordusunun rəhbər heyəti ilə xidməti müşa-virə keçirib.

Müşavirədə bildirilib ki, Azərbaycan Or-dusu düşmənin istənilən təxribatının qarşısı-nı almağa və sərt cavab tədbirləri görməyə tam hazırdır.

Heydər Əliyev Fondu və "Zəmin" Beynəlxalq İctimai Fondu arasında memorandum imzalanıb

Heydər Əliyev Fondu və "Zəmin" Bey-nəlxalq İctimai Fondunun nümayəndə he-yəti arasında görüş keçirilib. Heydər Əliyev Fondunun icraçı direktoru Anar Ələkbərov və "Zəmin" Beynəlxalq İctimai Fondunun icraçı orqanının rəhbəri Tamilla Əliyeva birgə əməkdaşlıq və həyata keçiriləcək la-yihələr barədə müzakirə aparıblar.

AZƏRTAC xəbər verir ki, görüşdə Azərbaycan ilə Özbəkistan arasında qarşı-lıqlı münasibətlər, dövlət səviyyəsində

yüksək səviyyəli əlaqələrə hər iki ölkənin qeyri-hökumət təşkilatı kimi Heydər Əliyev Fondu və "Zəmin" Fondunun verəcəyi töh-fə diqqət mərkəzində olub.

Həmçinin təhsil, səhiyyə və mədəni-yət sahəsində gələcək birgə fəaliyyət nə-zərdən keçirilib, iki ölkə gənclərinin təcrübə mübadilələri, qarşılıqlı səfərləri müzakirə olunub.

Azərbaycanın bu ilin noyabr ayında ev sahibliyi edəcəyi COP29 çərçivəsində "Za-

min" Fondu ilə əməkdaşlıq da diqqət mərkəzində olub.

Görüş zamanı Heydər Əliyev Fondu ilə "Zəmin" Beynəlxalq İctimai Fondu arasın-da gələcək əməkdaşlığa dair memorandum imzalanıb.

Qeyd edək ki, "Zəmin" Fondu Özbəkis-tanın dayanıqlı inkişafı və əhalinin həyat səviyyəsinin yüksəldilməsinə dəstək göstə-rilməsi, ətraf mühit sahələrində və sosial sahədə layihələr həyata keçirir.

Diplomatik korpus nümayəndələri Kəlbəcərə səfər edib

Daha sonra diplomatik korpusun nümayəndələri Kəlbəcər rayonunda dünya əhəmiyyəti memarlıq abidəsi olan Xudavəng monastır kompleksini ziyarət ediblər. Diplomatlarla qədim al-ban məbədi olan Xudavəng monastır komplek-sinin tarixi barədə geniş məlumat verilib. O da diqqətə çatdırılıb ki, erməni işğalı dövründə monastır monadillə məruz qalıb, işğalçılar Xu-davəng monastır kompleksinin zənglərini, fres-kalarını, xac?das?larını, xalçalarını və daş kita-bələrini sökərək talan ediblər. Ermənilərin işğal dövründə törətdikləri digər vandallıq əməlləri də qonaqların diqqətinə çatdırılıb.

Diplomatik korpus təmsilçiləri "İstisu" mi-neral su zavodunda da olublar. Qonaqlar müəs-sisə ilə yaxından tanış olub, istehsal prosesini izləyiblər. Diplomatlarla məlumat verilib ki, "İstisu" mine-ral su zavodu uzun illər Kəlbəcərin keyfiyyəti və sağlam-lığa faydaları ilə tanınan termal su yatağından çıxan ey-niadlı suyu 30 illik müddətdən sonra yenidən istehsal et-məyə başlayıb. Bildirilib ki, Kəlbəcər rayonunda "İstisu" mineral suyunun istehsalına ilk dəfə 1976-cı ildə başlanılıb. Lakin torpaqlarımızın Ermənistan tərəfindən işğalı ilə əlaqədar 30 il ərzində istehsal dayanıb.

Təməli 2022-ci il iyunun 26-da Prezident İlham Əliyev tərəfindən qoyulan "İstisu" mineral su zavodunda işlər 2024-cü ildə tam başa çatdırılıb. Zavodun açılışı bu il sentyabrın 2-də baş tutub. Qonaqlara zavodda istehsal olunan "İstisu" mineral suyu barədə ətraflı məlumat verilib. Diplomatlar zavodu gözüb, istehsal prosesi ilə tanış olub, suyun dadına baxıblar.

Xarici qonaqlar həmçinin, Kəlbəcər şəhərində yeni inşa olunan yaşayış binalarını, orta məktəbi və digər əra-ziləri də ziyarət ediblər.

Qeyd edək ki, Azərbaycanın işğaldan azad olunan əra-zilərinə diplomatik korpusun nümayəndələrinin səfərləri mütləməli olaraq təşkil edilir və bu, ənənəvi qaydada hə-yata keçirilən səfərlərdən biridir.

Nardar BAYRAMLI

3-cü iclas... Bakıda itki və Zərərə Cavab Fondunun İdarə Heyətinin növbəti iclası keçirilir

İqlim dəyişikliyinə mənfi təsirlərinə xüsusi hə-sas olan inkişaf etməkdə olan ölkələrə yardım məq-sədilə yaradılmış İtki və Zərərə Cavab Fondunun İda-rə Heyətinin 3-cü iclası sentyabrın 18-də Bakıda öz işinə başlayıb. Üç gün davam edəcək iclasda fondun Dünya Bankı sistemində maliyyə qurumu statusu əldə etməsi və tam əməli fəaliyyətə baş-laması ilə bağlı tarixi əhəmiyyətli qərarların qə-bul edilməsi gözlənilir.

Tədbiri açıq elan edən COP29-un müəyyən edilmiş Prezidenti, ekologiya və təbii sərvətlər naziri Muxtar Babayev iqlim dəyişikliyi ilə müba-rizədə global həmrəyliyin vacibliyinə və səylərin artırılmasına, eləcə də Fondun əməli fəaliyyətə başlamasının zəruriliyinə diqqət çəkib. M.Baba-yev bildirib ki, tərəfdaşlar olaraq biz iqlim dəyi-şikliyi ilə mübarizəni gücləndirməli, dəyən zərər-lə bağlı müvafiq işlər görməli, İtki və Zərərə Ca-vab Fondunun fəaliyyətini gücləndirməliyik. COP29 ərəfəsində biz ötən illərdə keçirilmiş tədbirlərin əldə etdiyi nəticələrə əsaslanaraq irəli getməliyik. Onun sözlərinə görə, iqlim dəyişikliyinə qarşı təbii təbiətə vurulan ziyan və insan itkiləri ilə müşahidə olunur. Bunun bariz nümunəsindən biri də Asiya ölkələrində tüğyan edən tayfunlar, daşqınlardır. Həmin təbiət ha-disələri nəticəsində qitə ölkələri ciddi itkilərə məruz qalıb. M.Babayev vurğulayıb ki, iqlim dəyişikliyin-dən zərər çəkən ölkələrə yardım göstərmək borcu-muzdur.

Qeyd edək ki, 2023-cü ildə təsis edilən İtki və Zərərə Fondunun ilk iclası cari ilin mayın 1-də, ikinci iclası isə iyulun 9-da keçirilib. Fondun yaradılmasın-

da məqsəd iqlim dəyişikliyinə mənfi təsirlərinə qar-şı, xüsusilə həssas olan inkişaf etməkdə olan ölkələrə yardım etməkdir. Tədbirə inkişaf etmiş və inkişaf et-məkdə olan ölkələr, BMT və digər beynəlxalq təşki-latlar, Dünya Bankı, beynəlxalq qeyri-hökumət təşki-latları və həmfikir qruplardan ümumilikdə 200-ə ya-xın nümayəndə qatılıb.

İclasda COP29 çərçivəsində Dünya Liderlərinin İqlim Fəaliyyəti Sammiti zamanı rəsmi başlanılması nəzərdə tutulan İtki və zərər üzrə maliyyə mexaniz-mələrinə dair Yüksək Səviyyəli Dialoq ilə bağlı vacib məqamlar müzakirə edilir. BMT-nin İqlim Dəyişmə-ləri üzrə Çərçivə Konvensiyasının Tərəflər Konfran-sının 29-cu sessiyası (COP29) ərəfəsində Azərbayca-

nın bu tədbirə ev sahibliyi etməsi fondun əməli fəa-liyyətinin reallaşması istiqamətində tarixi əhəmiyyət kəsb edir. Eyni zamanda, bu, ölkəmizə olan inam və etimadın göstəricisi olmaqla yanaşı, Azərbaycanın iqlim dəyişmələri ilə mübarizə məsələlərinə verdiyi önəmin və bu xüsusda, inkişaf etməkdə olan dövlətlərə, o cümlədən kiçik ada dövlətlərinə ayırdığı diqqətin nəticəsi kimi qiymətləndirilir. Bu tədbirin ölkə-mizdə təşkilı, həm də Azərbaycanın global səviyyədə bir oyunçu olaraq geosiyasi əhəmiyyətini artırır və mövqelərini gücləndirir.

N.BAYRAMLI

Niderland reallığı təhrif edir

Mübariz FEYİZLİ

Qalib Azərbaycanın 44 günlük müharibədə və 23 saatlıq lokal xa-

rakterli antiterror tədbirlərində qə-zandığı qələbələr sayəsində Cənubi Qafqaz coğrafiyasında davamlı sülh-hün, sabitliyin təmin olunması, mü-

haribə risklərinin aradan qalxması üçün heç vaxt olmadığı qədər mün-bit zəmin formalaşıb. Hazırda sülh-yaratma prosesi Azərbaycanla Er-

mənistan arasında ikitərəfli format-da davam etdiril və müəyyən nəti-cələr də əldə olunub. Belə ki, kiçik ərazidə olsa da, sərhədlərin delimi-

tasiya və demarkasiyası baş tutub, gələcək sülh sazişinin müddəaları-nın böyük əksəriyyəti razılaşdırılıb. Bütün bu kimi faktlar tənzimləmə prosesi ilə bağlı ümidləri artırsa da, ayrı-ayrı Avropa ölkələri və təsisat-ları açıq-aşkar sülh atmosferini zə-dələməyə çalışırlar. Fransanın "li-derliyi" ilə aparılan bu çirkin kam-paniyada Niderland da yer alır.

Növbəti qərəzli addım

söhbət açarkən burada islamofobiyanın tüğyan etdiyini xüsusi qeyd et-mək lazımdır. Ölkədə sağçı təmayüllərin son dərəcə fəallaşması noticəsində milli-dini-irqi dözümsüzlük halları artıb, xüsusilə də cəmiyyətdə İslam dininə və onun daşıyıcılarına nifrət aşılır. Amsterdamda və digər şəhərlərdə müqəddəs kitabımız Quranın hüquq-mühafizə or-qanlarının əməkdaşlarının gözləri önündə yandırılması, təhqirlərə məruz qoyulması bunun əyani təsdiqidir. Niderlandın anti-Azərbaycan mövqeyində dayanmasının ən mühüm səbəblərdən biri də məhz bu ölkədə islamofobiyanın bir növ dövlət siyasəti səviyyəsinə yüksəlmə-sindən qaynaqlanır.

Niderlandda Azərbaycan əleyhinə əsası olmayan iddialar səsləndir-ilməsi artıq permanent hal alıb. Xatırladaq ki, bu ölkənin parlamenti bir müddət bundan əvvəl ermənilərin Qarabağdan "məcburi çıxarılma-sı" ilə bağlı hay-küy qaldırmışdı. Halbuki ermənilər Azərbaycan ərazi-lərini könüllü qaydada tərk etmişdilər və bu zaman özləri ilə hətta mal-heyvan sürülərini belə aparmışdılar. Təqdim olunan foto və video materiallardan da göründüyü kimi, burada hansısa bir təzyiqdən, "məcburi çıxarılmadan" söhbət belə gedə bilməz.

Parlamentdən sonra estafet Niderland hökumətinə keçib. Bu gün-lərdə dərc edilmiş hökumət proqramında Qarabağ ələ keçirilmiş re-gion kimi təqdim edilib və "Dağlıq Qarabağ" ifadəsi işlədilib. Azər-baycan Xarici İşlər Nazirliyinin mətbuat katibi Ayxan Hacızadə Niderland Krallığı tərəfindən sentyabrın 13-də dərc olunmuş hökumət proq-ramının "Beynəlxalq təhlükəsizlik" bölməsində yer alan iddialarla bağlı yerli medianın sualına cavabında bunu qərəz kimi dəyərləndirib.

Niderlandın siya-si mənzərəsi barədə

"Təəssüf ki, Niderland tərəfi növbəti dəfə Azərbaycana və postmüna-qışə dövründə regiondakı mövcud vəziyyətə münasibətdə qərəzli ya-naşma nümayiş etdirir", - deyər XİN rəsmisi vurğulayıb.

Ayxan Hacızadə bir sıra digər mühüm məqamlara da diqqət çəkib. Mətbuat katibi bildirib ki, bu ölkənin Azərbaycanın işğal olunmuş əra-zilərinin azad olunmasını "Dağlıq Qarabağın ələ keçirilməsi" kimi

qeyd etməsi qə-buledilməzdir. "Qarabağ bölgə-si hər zaman öl-kəmizin ayrılmaz hissəsi olub və 30 ilə yaxın Ermənistan tərə-findən işğal al-tında idi. Niderlandın Ermənistanın bu qanun-suz hərəkətləri-nə göz yumması təəssüf doğurur. Azərbaycanın bu ərazilərin azad edilməsi ilə bağ-lı tədbirləri beynəlxalq hüququn norma və prinsiplərinə əsaslanan, habelə bu və ya di-gər şəkildə yanlış dəyərləndirilər bilinməyəcək qədər ölkəmizin suve-ren hüququ olub", - deyər Ayxan Hacızadənin cavabında bildirilir.

Azərbaycan çağırış edir

Təqdim olunan hökumət proqramında Azərbaycanın Qarabağ bölgəsinin qondarma

"Dağlıq Qara-bağ" şəklində yanlış adlandı-rılması da qəbuledilməz-dir. Biz bunu qətiyyətlə rədd edirik. Ölkə-mizin ərazisin-də belə bir inzi-bati ərazi vahidi olmadığını bildirən Ayxan Hacızadə "Bu, Ermənistanın Azərbaycanla qarşı ərazi id-dialarının daha

canın beynəlxalq səviyyədə tanınmış ərazilərində ölkəmiz-in müvafiq orqanları tərəfin-dən standartlaşdırılmış və Bir-ləşmiş Millətlər Təşkilatının Coğrafi Adlar üzrə Ekspertlər Qrupu çərçivəsində qəbul edilmiş coğrafi adlara istinad etməli olduğunu bir daha təkrarlayırıq", - deyər vurğula-yıb.

Niderland tərəfinin qərəz-çiliklə bu cür təhriflərə yol verməsi ikitərəfli münasibət-lərə növbəti bir zərbədir. XİN rəsmisi Niderlanda çağırış edərək deyib: "Biz Niderland tərəfini Azərbaycan ilə Niderland arasında ikitərəfli münasibətləri daha da sarsıdan, re-gionun beynəlxalq hüququn norma və prinsiplərinə hörmət əsasında gələcək inkişafı-na mane olan bu cür bəyanat-lara son qoymağa çağırırıq".

bir bariz təzahürüdür. Respublikamızda "Dağlıq Qarabağ" adlı inzibati və ya coğrafi vahid olmadığını, habelə hər bir dövlət və təşkilatın Azərbyay-

Rəqəmsal hökumətin mühüm platforması

“Mygov” portalının yeni versiyası xidmətləri daha əlçatan və tez əldə etməyə imkan verir

Rəqəmsal İnkişaf və Nəqliyyat Nazirliyi tabeliyində İnnovasiya və Rəqəmsal İnkişaf Agentliyinin təqdim etdiyi “mygov” rəqəmsal hökumət platformasının strukturu yenilənib və təkmilləşdirilmiş platforma vətəndaşlara rəqəmsal interfeys vasitəsilə əsas dövlət xidmətlərinə, rəqəmsal sənədlərə rahat çıxış və şəxsi məlumatlarını idarə etmək imkanları yaradıb. Eyni zamanda

vətəndaş - dövlət əlaqələrində inzibati proseslər sadələşib və əməliyyatlar zamanı kağızdan istifadə minimuma endirilib. Rəqəmsal inkişaf və nəqliyyat nazirinin müavini Samir Məmmədovun

fikirincə, rəqəmsal inkişaf strategiyasına əsasən, platformanın xidmət missiyası 3 əsas vektor üzərində qurulub: rəqəmsal hökumət, rəqəmsal cəmiyyət və rəqəmsal biznes. Bütün bu hədəflərə çatmaq

da “mygov” hökumət platforması zəruri elektron baza hesab olunur, portalın təkmilləşdirilməsində də başlıca məqsəd rəqəmsallaşmanın miqyasını genişləndirməkdir.

isə paylaşılan məlumatların isə vəsiqəsi, ümumvətəndaş pasportu, sürücülük vəsiqəsi, nikah haqqında şəhadətnamə və tələbə kartı daxildir. Vətəndaşlar “mygov”dakı rəqəmsal məlumatlarını QR kod vasitəsilə paylaşa və PDF fayl şəklində yükləyə bilərlər.

Yenilənmiş platformanın üstünlükləri nədir?

Yenilənmiş versiyada təkmilləşdirilmiş axtarış sistemi, bildiriş modulu və mürciət funksiyası vasitəsilə vətəndaşlar dövlət xidmətləri ilə əlaqəni daha sürətli və şəffaf şəkildə qurmağa imkan verir. Belə ki, “mygov” vasitəsilə vətəndaşlar bir neçə kliklə öz şəxsi məlumatlarına daxil ola və yeniləyə, vacib bildirişləri izləyə və bəzi prosesləri avtomatlaşdırma bilərlər.

Təkmilləşdirmədən sonra Daxili İşlər və Ədliyyə nazirliklərinin şəxsiyyət və sürücülük vəsiqələrinin verilməsi üzrə xidmətin integrasiyası yekunlaşıb.

Platformanın yenilənmiş versiyasında ailə qurmaq, valideyn olmaq kimi vacib həyat hadisələri ilə bağlı sənədləşmə prosesi isə tamamilə sadələşdirilib. Ailə qurmağı planlayan cütlüklər zəruri tibbi müayinə sertifikatlarını yoxladıqdan sonra artıq “mygov” platforması üzərindən nikah günlərini elektron olaraq təyin edə və seçdikləri qeydiyyat orqanında nigah şəhadətnamələrini əldə edə bilərlər. Eləcə də yeni doğulan uşaqların qeydiyyatını onlayn etmək və ailə üzvünün vəfatını qeydə almaq rəqəmsal formada mümkün olacaq.

Platforma ailə üzvünün ölümünün qeydə alınması prosesini də asanlaşdırır. Tibb işçisi lazımi məlumatları sistemə daxil etdikdən sonra ölüm haqqında şəhadətnamə avtomatik olaraq Ədliyyə Nazirliyinə ötürülür və daha sonra ailəyə təqdim edilir. Bu sənəd həyat hadisəsinin rəsmi təsdiqi deməkdir və birdəfəlik dəfn yardımı, miras hüququ kimi bir çox məsələləri həll etmək üçün zəruridir.

Notariatın bütün funksiyaları portala integrasiya olunacaq

Vətəndaşlar həmin rəqəmsal sənəd və məlumatları “QR kod” və ya PDF şəklində paylaşmaqla əldə edəçəklər. Növbəti mərhələdə məhkumluq haqqında arayışın “mygov”a integrasiyası nəzərdə tutulur. Eyni zamanda, mobil notariatın bütün funksionalqlarının portalın elektron bazasına daxil edilməsi planlaşdırılır.

“Mygov” mobil tətbiqində

olan əsas məlumatları səhifəni açmadan görmək mümkündür. Kart formasında təqdim olunan sənədlər siyahısına şəxsiyyət elektron formada icra etməsi

olan əsas məlumatları səhifəni açmadan görmək mümkündür. Kart formasında təqdim olunan sənədlər siyahısına şəxsiyyət elektron formada icra etməsi

Azərbaycan
Respublikasının
Medianın İnkişafı
Agentliyi

Məqalə “Azərbaycan Respublikasının Medianın İnkişafı Agentliyi”nin maliyyə dəstəyi ilə “İnformasiya və kommunikasiya texnologiyalarının inkişaf etdirilməsi” istiqaməti üzrə hazırlanmışdır

Kommunal xidmətlər üzrə abunəçi kodlarının dəyişdirilməsi, yeni rəqəmsal xidmətlər...

Yenilənmiş “mygov” həm də ekoloji mühitin inkişafına dəstək verəcək xidmətlər təklif edir, yaşıl dünyaya töhfə verir. Azərbaycan Yerüstü Nəqliyyat Agentliyinin “Elektrik doldurma məntəqələri” adlı xidmətinə artıq “mygov”dadır. Belə ki, vətəndaşlar bu xidmətə daxil olaraq EDM-lərin siyahısı ilə tanış ola, müəyyən filterlər tətbiq edərək məntəqələr üzrə axtarış edə və seçdiyi məntəqəyə getmək üçün xəritə üzərində marşrutu görə bilərlər. Vətəndaş “mygov” tətbiqə daxil olaraq “Xidmətlər” bölməsindən “Elektrik doldurma məntəqələri” adlı xidmətə daxil olaraq bu xidməti istifadə edə bilər.

Yenilənmiş platforma, həmçinin kommunal xidmətlər üzrə abunəçi kodlarının dəyişdirilməsi kimi xidmət də təklif edir. Bununla da vətəndaşlar artıq yeni aldıkları mənzillərinin abunə kodlarını olduqları yerden, sadəcə mobil cihazları ilə dəyişə biləcəklər və vaxta qənaət edəçəklər. Bu xidmət ilkin olaraq “Azərsu”, “Azəriqaz” və “Azərişiq” abunəçiləri üçün təqdim

olunur.

“Pensiya kalkulyatoru” xidməti vətəndaşlara pensiyanın nə zaman və qanunvericilikdə nəzərdə tutulan hansı şərtlərlə təyin ediləcəyini real vaxt rejimində öyrənmək imkanı verəcək. Kalkulyator mövcud qanunvericiliklə vətəndaşa yaşa görə əmək pensiyası hüququnun yaranacağı tarix, pensiya hüququnu əldə edəçəyi tarixdəki yaşı, habelə hər üç pensiya növü (yaşa, əlilliyə və ya ailə başçısını itirməyə görə) üzrə tələb olunan sığorta stajı, pensiya kapitalı, hazırda pensiyacı olub-olmaması və s. barədə məlumatları təqdim edəçək.

Təqdim olunan bütün yeni funksionalqlıq və xidmətlər müasir, səmərəli və vətəndaş mərkəzli rəqəmsal mühitin qurulmasına hədəflənib. Əsas xidmətlərə asan çıxış təmin etməklə, məlumatların təhlükəsizliyini artırmaqla və həyatın ən mühüm anlarında inzibati prosesləri sadələşdirməklə vətəndaşların həyat keyfiyyətinin artırılması prioritet məqsədlərdəndir.

Strateji baxış Azərbaycanda bütün rəqəmsal dövlət xidmətlərinin “mygov” portalı üzərindən təqdim edilməsindən ibarətdir. Hazırda həmin xidmətlərin, eləcə də müxtəlif dövlət qurumlarına aid xidmətlərin daha əlçatan və rahat formada əldə edilməsi üçün portala integrasiyası istiqamətində hazırlıq işləri görülür. Vətəndaşların “mygov” vasitəsilə bütün şəxsi məlumatlarına daxil olması, yeniləməsi, vacib sənədləri əldə etməsi və müvafiq ünvana göndərməsi, zəruri prosesləri

Rəqəmsal hədəf: fiziki ofislərdən şəxsi kabinetə...

üçün təkmilləşdirmə işləri davamlı xarakter daşıyacaq və insanların fiziki ofislərdə vaxt keçirməsinə və ya ağır sənədləşmə işləri ilə məşğul olmasına ehtiyac qalmayacaq. 2024-cü ilin sonuna qədər vətəndaşlar tərəfindən alınan fiziki xidmətlərin 15 faizinin rəqəmsal formaya keçməsi hədəflənib.

Beləliklə, “mygov” vətəndaşların həyatını sadələşdirən, xidmət və məlumatları əlçatan edən, çevik, səmərəli rəqəmsal hökumətə çıxış imkan yaradan nəhəng platformaya çevrilir.

E.CƏFƏRLİ

2025-ci ilin büdcəsi: Nə, necə dəyişir?

Büdcə layihəsi bütün iqtisadi və sosial hədəfləri icra etməyə güclü maliyyə təminatı yaradır

Maliyyə Nazirliyi “2025-ci ilin dövlət və icmal büdcələrinin ilkin göstəricilərinə dair” sənədi açıqlayıb. Büdcə

layihəsi növbəti il və ortamüddətli dövr üzrə makroiqtisadi proqnozları, büdcə siyasətinin əsas istiqamət və hədəfləri

ni, prioritet xərc istiqamətlərini, büdcə qaydasına əsaslanan yeni makro-fiskal çərçivəyə uyğun olaraq icmal və dövlət

büdcələrinin layihələrinin ilkin parametrlərinə dair Nazirliyin baxışlarını özündə əks etdirir. Sənəddə həmçinin,

2025-ci il və növbəti üç il üzrə icmal və dövlət büdcəsinin proqnoz parametrləri də əks olunub. 2025-ci ilin dövlət və icmal büdcə layihələri dövlət maliyyəsinin idarə olunması sahəsində bir sıra fiskal diaqnostika alətləri, həmçinin “Açıq BüdcəSorgusu”nun metodologiyasına uyğun olaraq, ictimaiyyətə açıqlıq metodologiyası və şəffaflıq prinsiplərinin təmin olunması məqsədi ilə hazırlanıb.

Üç ildə qeyri-neft gəlirləri 29 faiz artacaq...

İqtisadiyyat Nazirliyi tərəfindən təqdim olunan proqnozlara əsasən, 2025-ci ilin sonuna ÜDM-in həcmi 129,2 milyard manat, o cümlədən qeyri-neft-qaz ÜDM-in həcmi 92,2 milyard manat təşkil edəçək, 2028-ci ildə isə ÜDM-in 150,8 milyard manata qədər, o cümlədən qeyri-neft-qaz ÜDM-in həcmi 117,2 milyard manata qədər artacaq. Orta müddətdə ÜDM-in real artım tempinin orta illik 3,35 faiz, qeyri-neft-qaz ÜDM-in 5 faiz olacağı proqnozlaşdırılır. 2028-ci ildə ÜDM-in tərkibində qeyri-neft-qaz sektorunun payının artaraq 77,7 faizə çatacağı, neft-qaz sektorunun

Nazirliyi tərəfindən beynəlxalq təşkilatların əmtəə qiymətləri ilə bağlı proqnozları, manatın məzənnəsinin sabitliyi, eləcə də anti-inflasiya tədbirləri əsas götürülərək baza əsənarədə 2025-ci ildə isə 4,6 faiz proqnozlaşdırılan orta illik inflyasiyanın tədricən azalaraq 2028-ci ildə 3,8 faiz olacağı gözlənilir. Proqnozlara əsasən ortamüddətli dövrdə əhalinin gəlirlərinin artaraq 2028-ci ildə 112,5 milyard manata, xərclərinin isə 107,9 milyard manata qədər yüksəlməsi ehtimal edilir. Ortamüddətli dövrdə əsas kapitala olan investisiyalarda orta illik 3 faiz artım olacağı proqnozlaşdırılır.

40 milyard manata yaxın büdcə...

2025-ci ilin dövlət büdcəsinin gəlirləri 36 milyard 616 milyon manat proqnozlaşdırılır ki, bu da 2024-cü ilin təsdiq olunmuş göstəricisi ilə müqayisədə 228 milyon manat və ya 0,6 faiz çoxdur. Büdcə gəlirləri ÜDM-in 28,3 faizi həcmində nəzərdə tutulur. Gəlirlərin 46,6 faizi və ya 17 milyard 73 milyon manatı neft-qaz sektorunun, 53,4 faizi və ya 19 milyard 543 milyon manatı qeyri-neft-qaz sektorunun payına düşür. 2025-ci ildə xam neftin bir barrelinin orta illik ixrac qiyməti 70 dollar səviyyəsində götürülüb. Büdcədə fiskal yığımların əsas mənbəyini vergi orqanlarının daxilolmaları təşkil edəçək.

Belə ki, Dövlət Vergi Xidmətinin xətti ilə daxilolmalar büdcə gəlirlərinin 42,3 faizini və ya 15,5 milyard manatını təşkil edəçəkdir ki, bu da cari ilin düstürləşdirilmiş büdcə proqnozundan 230 milyon manat və ya 1,5 faiz çoxdur. Vergi Xidmətinin xətti ilə daxilolmaların 75,3 faizi və ya 11 milyard 670 milyon manatı qeyri-neft sektorunun, 24,7 faizi və ya 3 milyard 830 milyon manatı neft sektorunun payına düşür.

Dövlət büdcəsi gəlirlərinin 12,8 milyard manatı və ya 34,9 faizi isə Dövlət Neft Fondundan transferlərinə düşəcəkdir. Bu, 2024-cü ilin fiskal həcmi ilə eyni məbləğ deməkdir. Yeni, Neft Fondunun büdcə köçürmələri eyni həcmdə qalacaq. Yeri gəlmişkən, Neft Şirkəti və konsorsiumun vergi öhdəlikləri və DNF-nin transferləri ilə birlikdə neft-qaz sektoru üzrə yığımların cəmi məbləği büdcədə

qeyri-neft yığımlarından təxminən 2,5 milyard manat az olacaq. Bu isə ölkəmizin iqtisadi inkişafının və fiskal gücünün birbaşa neftdənəknar sahələrə söykəndiyini təsdiqləyir.

Gələn il Dövlət Gömrük Komitəsinin büdcə gəlirlərində payı isə 6,6 milyard manat və ya 18 faiz təşkil edəçək. Gömrük yığımları 2024-cü ilin proqnozu ilə müqayisədə 165 milyon manat və ya 2,6 faiz çoxdur. Büdcə təşkilatlarının büdcədənəknar daxilolmaların məbləği 840 milyon manat, sair gəlirlərin payı isə 895 milyon manat təşkil edir. Büdcənin gəlirlərində 17 milyard manat təşkil edən neft-qaz sektoru üzrə daxilolmaların strukturunda Neft Fondunun payı 12,8 milyard manat, Dövlət Neft Şirkətinin payı 3,8 milyard manat, 462 milyon manatı isə SOCAR üzrə dividendlər təşkil edir.

Ümumilikdə, fiskal struktur baxımından növbəti ildə qeyri-neft-qaz sektoru üzrə dövlət büdcəsi gəlirlərinin 59,7 faizini vergi orqanlarının xətti ilə daxilolmalar, 33,8 faizini gömrük orqanlarının xətti ilə daxilolmalar, 4,3 faizini büdcədən maliyyələşən təşkilatların ödənişli xidmətlərindən büdcədənəknar fondlara daxilolmalar, 2,2 faizini sair gəlirlər təşkil edəçək.

Azad ərazilərdə bərpa və yenidənqurma əsas xərc prioritetlərindən olacaq

2025-ci ildə dövlət büdcəsinin xərclər üzrə siyasətinin əsas istiqamətləri “Azərbaycan 2030: sosial-iqtisadi inkişafa dair Milli Prioritetlər” və bu prioritetlərə söykənən “Azərbaycan Respublikasının 2022-2026-cı illərdə sosial-iqtisadi inkişaf Strategiyası”, həmçinin “Azərbaycan Respublikasının işğaldan azad edilmiş ərazilərinə Böyük Qayıdışa dair I Dövlət Proqramı” nəzərə alınmaqla tərtib edilib. Dövlət büdcəsinin xərcləri isə 39 milyard 667,6 milyon manat proqnozlaşdırılır ki, bu da 2024-cü ilin düstürləşdirilmiş büdcə xərcləri ilə müqayisədə 74,7 milyon manat və ya 0,2 faiz azdır. Xərclərin 24,9 milyard manatı və ya 63 faizi cari xərclərə, 12,3 milyard manatı və ya 31 faizi əsaslı xərclərə, 2,4 milyard manatı və ya 6 faizi dövlət borcuna və öhdəliklərinə xidmətlə bağlı xərclərə yönələçək. Dövlət büdcəsinin kəsiri 2024-cü ilin düstürləşdirilmiş proqnozu ilə müqayisədə 302,7 milyon manat və ya 9 faiz az olmaqla 3 milyard 51,6 milyon manat nəzərdə tutulub.

Xərc siyasətinə əsasən, işğaldan azad edilmiş ərazilərin bərpası və yenidən qurulması ilə bağlı layihələrin maliyyələşdirilməsi prioritet olaraq qalacaq. İşğaldan azad olunmuş ərazilərə Böyük Qayıdışın təmin edilməsi üçün şəhər və kəndlərin yenidən qurulması və bərpası, həmin ərazilərdə müasir infrastrukturların yaradılması (elektrik enerjisi, təbii qaz, su, rabito,

yol, təhsil, səhiyyə, mədəniyyət, mənzil-kommunal və digər zəruri infrastrukturların və mədəni-tarixi abidələrin bərpası və yenidən qurulması, yaşayış evlərinin tikintisi və s.) məqsədilə 2025-ci ilin dövlət büdcəsindən 4 milyard manat vəsait nəzərdə tutulub.

Funksional təsnifat üzrə 2025-ci ildə iqtisadi fəaliyyət xərclərinə 8,4 milyard manat, ümumi dövlət xidmətləri üzrə xərclərinə 5,2 milyard manat, müdafiə və milli təhlükəsizlik üzrə xərclərə 6,7 milyard manat, təhsil sektoruna 4,9 milyard manat, səhiyyəyə təxminən 2 milyard manat, sosial müdafiə və sosial təminat üzrə xərclərə 5 milyard manat ayrılacaq. Kənd təsərrüfatı üzrə xərclərinə 1,2 milyard manat vəsait yönəldilməsi proqnozlaşdırılır.

2025-ci ilin büdcəsi yenə də sosialyönümlü olacaq və növbəti il və sonrakı üç il üzrə büdcə siyasətinə əsasən, sosial siyasət tədbirlərinin maliyyələşdirilməsi prioritetliyini qoruyub saxlayacaq. Gələn il sosial müdafiə və sosial təminat xərclərini 14 faiz artırılaraq təxminən 5 milyard manat təşkil edəçək. Bu isə pensiya və müavinətlərin artırılması üçün əhəmiyyətli zəmin yaradacaq.

BÜDCƏ

2025-ci ilin icmal büdcəsinin gəlirləri isə 44 milyard 371

hədd 24 faiz müəyyən edilib) 2028-ci il üçün 15,5 faiz səviyyəsində müəyyən edilməsi təklif olunur.

2025-ci ilin sonuna Azərbaycanın dövlət borcunun (xarici və daxili) ümumi məbləği 30 milyard manat səviyyəsində və ya ÜDM-in 23 faizinə çatacağı proqnozlaşdırılır. Həmin

İcmal büdcənin xərcləri 46 milyard manata yaxınlaşır...

milyon manat səviyyəsində proqnozlaşdırılır ki, bu da 2024-cü ilin göstəricisinə nisbətən 856 milyon manat və ya 2 faiz artım deməkdir. İcmal büdcənin xərcləri isə növbəti ildə 45,9 milyard manat olmaqla 2024-cü ilə nisbətən 240 milyon manat çoxdur. İcmal büdcənin kəsirinin məbləği isə 1 milyard 495 milyon manat təşkil edəçək.

Dəyişikliyə əsasən, icmal büdcənin qeyri-neft baza kəsirinin qeyri-neft ÜDM-ə nisbət göstəricisinin yuxarı həddinin yalnız ortamüddətli dövrün sonuna müəyyən edilməsi nəzərdə tutulur. Təqdim olunan qaydaya uyğun olaraq qeyd olunan göstəricinin (cari ildəki yuxarı

dövrdə xarici dövlət borcunun 9 milyard manat və ya ÜDM-in 7 faizi həcmində, daxili dövlət borcunun isə 21 milyard manat həcmində olacağı gözlənilir. Ortamüddətli (2025-2028-ci illər) dövrün sonuna Azərbaycanın dövlət borcunun (xarici və daxili) ümumi məbləğinin 33,8 milyard manat səviyyəsinə çatacağı, ÜDM-in 23 faizdən aşağı olacağı gözlənilir.

ELBRUS CƏFƏRLİ

Heydər Əliyev Fondunun vitse-prezidenti Leyla Əliyeva “Kəpənək” uşaq bağçasının açılışında iştirak edib

Sentyabrın 18-də Bakının Nərimanov rayonunda yeni inşa edilən “Kəpənək” uşaq bağçasının açılışı olub.

AZƏRTAC xəbər verir ki, açılış mərasimində Heydər Əliyev Fondunun vitse-prezidenti Leyla Əliyeva iştirak edib.

“Kəpənək” məktəbəqədər təhsil müəssisəsinin direktoru Yuliya Əliyeva Heydər Əliyev Fondunun vitse-prezidenti Leyla Əliyevaya bağça barədə məlumat verib.

Bildirilib ki, məktəbəqədər təhsil müəssisəsinin əsas missiyası uşaqların həm akademik, həm də sosial-emosional inkişafı üçün geniş imkanlar yaratmaq və uşaqların məktəb mühitinə rahat inteqrasiyasına dəstək göstərməkdir.

“Kəpənək” uşaq bağçasında 3-6 yaşlı uşaqlar üçün məktəbəqədər təhsil və qayğı xidməti olacaq. Burada 3-4, 4-5 və 5-6 yaş arasında qruplar fəaliyyət göstərəcək. Məktəbəqədər təhsil müəssisəsi ilə tanışlıq zamanı

bildirilib ki, yüksəkkeyfiyyətli təhsilə yanaşı, uşaqların hərtərəfli inkişafı və sosial tədbirlərdə fəal iştirakı da diqqət mərkəzində olacaq. “Kəpənək” bağçası uşaqlar üçün təhlükəsiz mühit olmaqla yanaşı, onların qayğı və sevgi ilə əhatə olunmasını hədəf götürüb. Həmçinin uşaqların həm əqli, həm də kreativ inkişafı üçün dərşənkənar fəaliyyət nəzərdə tutulub.

Heydər Əliyev Fondunun vitse-prezidenti Leyla Əliyeva iki mərtəbədən ibarət bağcanın müxtəlif yaş qrupları üçün nəzərdə tutulmuş otaqları ilə tanış olub, tədris barədə vacib tövsiyələr verib.

Qeyd olunub ki, burada uşaqların təlim-tərbiyəsinə cəlb olunan heyətin davamlı peşəkar inkişafına, müxtəlif təlimlərdə iştirakına xüsusi önəm veriləcək. Bildirilib ki, məktəbəqədər təhsil müəssisəsi təhsildəki yeniliklər və yeni trendləri izləməyi, o cümlədən Kembric proqramını keyfiyyətli tədris etmək üçün onlayn təlimlərə qoşulmağı da planlaşdırır.

İnflyasiya ilə bağlı həm Azərbaycan hökumətinin, həm də beynəlxalq institutların gözləntiləri ümidvericidir. Niderlandın “ING Group” analitik tədqiqat şirkətinin bu günlərdə dərc etdiyi hesabatda Azərbaycanda orta illik inflyasiya ilə bağlı inflyasiyan 2,2 faiz nəzərdə tutulub. 2025-ci ildə 4,7 faiz, 2026-cı ildə isə 4,5 faiz səviyyəsində proqnozlaşdırılır. Birləşmiş Mil-

lətlər Təşkilatının (BMT) proqnozlarına görə, 2024-cü ildə Azərbaycanda orta illik inflyasiya 5 faiz, 2025-ci ildə 3,9 faiz təşkil edəcək. Beynəlxalq Valyuta Fondunun qiymətləndirməsinə görə qiymət indeksi cari ildə 3,5 faiz, 2025-ci ildə 5 faiz, növbəti illərdə isə 4 faiz olacaq. Dünya Bankının proqnozlarında isə inflyasiyanın 2024-cü ildə 3 faiz, 2025-ci ildə 3,5 faiz,

Mərkəzi Bank (MB) 2024-cü ildə 6-cı dəfə faiz dəhlizi parametrlərinə dair qərarını açıqlayıb. Bankın İdarə Heyətinin qərarı ilə uçot dərəcəsi 7,25 faiz, faiz dəhlizinin aşağı həddi 6,25 faiz, faiz dəhlizinin yuxarı həddi isə 8,25 faiz səviyyəsində dəyişməz saxlanılıb. Uçot dərəcəsinin müəyyən edilməsində inflyasiya faktoru başlıca rol oynayır, istehlak qiymətləri indeksinin artıb-azalması faiz dəhlizi ilə bağlı qərarı şərtləndirir. Bu baxımdan uçot dərəcəsinin əvvəlki həddə saxlanılması ilə bağlı qərar faktiki və proqnozlaşdırılan inflyasiyanın hədəfdə olması, qiymət

Xarici mühit aşağı inflyasiya üçün əlverişli olub

MB-nin təxminən 2 ay əvvəl qəbul etdiyi faiz qərarından keçən müddət ərzində inflyasiyanın risk balansında əhəmiyyətli dəyişikliklər baş verməyib. Tərəfdaş ölkələrdə inflyasiyanın və dünya bazarında əmtəə qiymətlərinin dərəcələri sabit olaraq qalır. Dünyada inflyasiya təzyiqlərinin azalması şəraitində aparıcı ölkələrdə mərkəzi bankların faizləri tədricən azaldacağı ehtimalı yüksəkdir. Ancaq

büdcə xərclərinin artımı və kredit qoyuluşlarının genişlənməsi vasitəsilə məcnu tələbin izafi artımını sürətləndirib, son 1 il ərzində bank sisteminin kredit portfeli 19,5 faiz, o cümlədən biznes kredit port-

feli isə 18,4 faiz artıb.

2024-cü ilin ötən dövründə inflyasiyanın xarici fonu da ümumilikdə sabit və qənaətbəxş səviyyədə olub. Inflyasiyanın payında əsas yer tutan xarici faktor diqqətlə izlənilib. Son 5 ayda qlobal bazarlarda qiymətlər sabit qalıb və bir sıra mal qruplarında ucuzlaşmalar baş verib. Belə ki, istehlak qiymətləri indeksinin düşməsinə daxili amillərlə yanaşı, xarici faktorun təsirləri də xüsusi rol oynayıb. Xüsusilə də inflyasiyanın strukturunda 60-70 faiz yer alan xarici amil daha ümidverici olub. Cari ilin 8 ayında dünya üzrə əmtəə qiymətləri indeksi aşağı düşməkdə davam edib. Xüsusilə də aprel-may ayında mal və xidmətlərin dəyəri 7,5 faiz, o cümlədən enerji qiymətləri üzrə 15

faizdən çox ucuzlaşıb və nəticədə idxal inflyasiyası təzyiqləri də azalıb. Bu dövrə manatın nominal effektiv məzənnəsinin 2.8 faiz bahalaşması idxal inflyasiyasının azalmasına əlavə töhfə verib.

Beynəlxalq qurumların proqnozu da nikbindir...

2026-cı ildə 4 faiz təşkil edəcəyi qeyd olunur. “Standard & Poor’s” beynəlxalq reyting agentliyinin iyun ayında açıqladığı yeni sənəddə Azərbaycanda 2024-cü il üzrə orta illik inflyasiyanın 2,9 faiz səviyyəsində proqnozlaşdırıldığı, 2025-2027-ci illərdə isə orta illik inflyasiya gözləntilərinin 3-4,2 faiz olacağı bildirilir. İqtisadiyyat Nazirliyinin ssenarisinə əsasən, qiymət indeksi 2024-cü ildə 5,3 faiz, 2025-ci ildə 4,9 faiz, 2026-cı ildə 4,4 faiz, 2027-ci ildə 4,2 faiz çərçivəsində müəyyənəliş.

Anti-inflyasiya tədbirləri 2024-2025-ci illərdə diqqətdə saxlanılacaq...

MB həm daxili bazardakı faktiki vəziyyəti və qarşıdakı dövr üzrə proqnozlaşdırılan inflyasiya gözləntilərinə, həm də xarici bazar konyukturasına əsaslanaraq, faiz dərəcələrinin sabit şkalada qalmasını uyğun hesab edərək əvvəlki aylarda olduğu kimi yumşaq monetar siyasət davam etdiriləcək. Inflyasiya faktorları təhlil edilərkən inzibati alətləri də yaddan çıxarılmayacaq və anti-inflyasiya tədbirləri 2024-2025-ci illərdə də əsas hədəf prioriteti

6-cı qərar...

Mərkəzi Bank uçot dərəcəsinə yenə sabit saxladı

mət indeksinin daxili və xarici amillərinin dinamikası nəzərə alınmaqla qəbul olunub. Belə ki, 2024-cü ilin yanvar-avqust aylarında inflyasiya 3,5 faiz, ərzaq malları üzrə inflyasiya 3 faiz, qey-

ri-ərzaq malları üzrə 1,8 faiz, xidmətlər üzrə 5,6 faiz təşkil edib. Beləliklə, illik baza inflyasiya isə 2,4 faiz səviyyəsində qalıb. Bu isə daxili qiymət indeksi üzrə əlverişli mühitin olması deməkdir.

Maliyyə-valyuta bazarı da qənaətbəxşdir...

Ötən dövr ərzində ölkəmizin cari maliyyə vəziyyəti də qənaətbəxş olub. Tədiyə balansının cari əməliyyatlar hesabında 2,6 milyard dollar və ya ÜDM-in 7,5 faiz səviyyəsində profit olub. Cari hesabla başlıca komponenti olan xarici ticarət balansında 2024-cü ilin ilk 8 ayında 5,5 milyard dollar məbləğində müsbət saldo qeydə alınıb. Ölkənin strateji valyuta ehtiyatları 8 ayda 6,1 faiz artaraq 72,6 milyard dollara çatıb. Bu, ölkəmizin maliyyə sabitliyinin möhkəmlənməsində başlıca faktor olub. Həmçinin, maliyyə bazarında valyuta tələbatı da tam ödənilib. 8 ay ərzində dövlətin birbaşa valyuta xərclərinin, o cümlədən xarici dövlət borca xidmət xərclərinin artımına, eləcə də ölkədə fəaliyyət göstərən müəssisələr tərəfindən ticarət kreditləri üzrə öhdəliklərin azaldılması ilə bağlı artan valyuta tələbinə rəğmən Mərkəzi Bankın təşkil etdiyi valyuta hərəclarında xarici valyuta tələbi tam təmin edilib.

Ümumilikdə, mövcud monetar şərtlər inflyasiyanın hədəf diapozonu daxilində saxlanılmasına və inflyasiya gözləntilərinin sabitləşdirilməsinə yönəlib. Mövcud şərtlərin dəyişməz qalacağı təqdirdə 2024-cü ilin sonuna və 2025-ci ildə illik inflyasiyanın hədəf daxilində, təxminən 2-4 faiz intervalında olacağı proqnozlaşdırılır.

ti kimi diqqətdə saxlanılacaq.

Uçot dərəcəsi ilə bağlı növbəti qərarlar yenə də xarici və daxili amillərə uyğun olaraq müəyyən oluna bilər. MB faiz dəhlizinin parametrləri ilə bağlı növbəti qərarını oktyabr ayının 30-da açıqlayacaq. Bu dövr ərzində uçot dərəcəsi xarici bazarlar, ölkədəki cari iqtisadi vəziyyət və inflyasiya səviyyəsi nəzərə alınaraq qərar veriləcək.

E.CƏFƏRLİ

USAID-in “erməni sevdası”

Təşkilatın Azərbaycan əleyhinə iddiaları separatizmin və revansizmin təşviqindən başqa bir şey deyil

Azərbaycan ərazi bütövlüyünü və suverenliyini bərpa etdikdən sonra Ermənistanla hədəfə çatmaq

beynəlxalq dairələr ölkəmizə qarşı qərəzli mövqe ortaya qoyur, əsassız iddialar irəli sürürlər. Belələrindən

biri də ABŞ Beynəlxalq İnkişaf Agentliyidir (USAID). Bu Təşkilat son illər Azərbaycana münasibətdə

kəskin ritorika nümayiş etdirir, Ermənistanı isə “sevgisini” daha da artırır. Son iki ildə USAID-in rəh-

bər şəxslərinin bu ölkəyə davamlı səfər etməsi və maliyyə dəstəyini dəfələrlə artırması da bunu sübut edir.

XİN: Bu yanaşma regionda sülh və təhlükəsizlik naminə heç bir nəticə verməyəcək

Sentyabrın 16-da isə Ermənistanın ABŞ-dakı səfirliyində Müstəqillik Günü tədbirində ABŞ Beynəlxalq İnkişaf Agentliyinin administrator müavini İzobel Koulman Azərbaycana qarşı həqiqətdən uzaq, yalan fikirlər səsləndirib. Azərbaycanın Xarici İşlər Nazirliyi

USAID rəsmisinin həmin açıqlamasını pisləyib və qətiyyətlə rədd edib. Məsələ ilə bağlı nazirliyin mətbuat katibi Ayxan Hacızadə bildirib ki, Administrator müavininin son dərcə məsuliyyətsiz ifadələri Azərbaycanın suveren ərazilərində Ermənistan silahlı qüvvələrinin qanunsuz mövcudluğuna son qoymuş antiterror tədbirləri ilə bağlı faktları təhrif etmək məqsədi daşıyır. Onun sözlərinə görə, Azərbaycanın tədbirləri beynəlxalq hüquqa, o cümlədən beynəlxalq humanitar hüquqa tam uyğun olub və heç vaxt mülki əhalini hədəf almayıb. Antiterror tədbirlərinə gətirib çıxaran Ermənistan silahlı qüvvələrinin ərazilərimizdən geri çəkilməsi üzrə öhdəliklə-

rin yerinə yetirilməməsinə, Ermənistan rəhbərliyi tərəfindən hərbi-siyasi təxribatların törədilməsinə, o cümlədən Ermənistanın baş nazirinin son 30 ildə bu ölkə tərəfindən dəstəklənən qondarma rejimə sentyabrın 2-də ünvanladığı məsuliyyətsiz təhrik mesajını qınamaq əvəzinə, ABŞ-ın Beynəlxalq İnkişaf Agentliyinin rəsmilərinin Azərbaycan əleyhinə səsləndirdikləri iddialar separatizmin

findən dəstəklənən qondarma rejimə sentyabrın 2-də ünvanladığı məsuliyyətsiz təhrik mesajını qınamaq əvəzinə, ABŞ-ın Beynəlxalq İnkişaf Agentliyinin rəsmilərinin Azərbaycan əleyhinə səsləndirdikləri iddialar separatizmin

və Ermənistanın daxilindəki revansist qüvvələrin təşviqindən başqa bir şey deyil. “ABŞ Beynəlxalq İnkişaf Agentliyinin regionda sayı 10 dəfə çox olan Azərbaycanlı qaçqın və məcburi köçkünlərə münasibətdə eyni həvəs nümayiş etdirməyən uzaqgörən siyasəti və mövcud reallıqlardan xəbərsizliyi ziyanlıdır, regionda sülh və təhlükəsizlik naminə heç bir nəticə verməyəcək”, - deyər XİN-in rəsmi nümayəndəsi vurğulayıb.

USAID Ermənistanla 250 milyon dollar yardım edəcək

Bəs USAID-in erməni sevgisinin səbəbi nədir? Xatırladaq ki, bu ilin iyul ayında USAID-in rəhbəri Samanta Pauer Ermənistan səfər etmişdi. Səfər zamanı Təşkilatın Ermənistanla “Amazon web service” ilə hökumət arasında əməkdaşlığı dəstəkləmək üçün 5 milyon dollar ayırdığı bildirilib. S.Pauer USAID Ermənistanın informasiya texnologiyaları sektoruna daha 2,4 milyon dollar ayıracığını da elan edib. USAID rəhbəri ötən il də Ermənistanla səfər edib və səfər zamanı Qarabağı könüllü tərk edən ermənilərlə görüşərək Azərbaycanın əleyhinə fikirlər səsləndirmişdi.

Lakin Təşkilat bununla kifayətlənməyib. Bir neçə gün əvvəl isə ABŞ-ın

Beynəlxalq İnkişaf Agentliyinin Ermənistanla maliyyə yardımının həcmi iki dəfədən çox - 120 milyon dollardan 250 milyon dollara qədər artıracağı elan olunub. Ermənistan Nazirlər Kabinetinin məlumatına görə, bu vəsaitlər “demokratik proseslər, regional əməkdaşlıq, fəlakət risklərinin idarə edilməsi, kibertəhlükəsizlik, ərzaq və enerji təhlükəsizliyi və s. kimi sahələrə yönəldiləcək”.

Məlumdur ki, USAID uzunmüddətli iqtisadi və sosial inkişafa yardım göstərmək adı ilə formalaşdırılıb. Qurumun ayrı-ayrı ölkələrdə müxtəlif proqramlarla əsasən kənd təsərrüfatına, ticarətə, qlobal səhiyyəyə, demokratiyanın inkişafına və humanitar məqsədlər

üçün yardımın ayırdığı iddia olunur. Ancaq bunlar aysberqin yalnız görünən üzüdür. Əsas məsələ alt qatda, görünməyən tərəfdədir. Əslində isə USAID ABŞ Mərkəzi Kəşfiyyat qurumunun alt qolu kimi yaradılıb və hazırda yardım adı altında ayrı-ayrı ölkələrin daxili işlərinə aktiv şəkildə müdaxilə etmək, qeyri-sabit, çevrilis və xaos üçün münbit şərait yaratmağa çalışır. Sözügedən qurumun vaxtilə respublikamızda müxtəlif adlar altında fəaliyyət göstərən təşkilatları maliyyələşdirməklə onların vasitəsilə Azərbaycan hökuməti əleyhinə qeyri-qanuni aksiyaların permanentliyini təmin etməyi qaldırdığına dair təkidbolunmaz faktlar var. Bununla yanaşı, USAID bu fəaliyyətini pərdələmək üçün regionlarda müxtəlif layihələr həyata keçirirdi.

Təşkilat erməni işğalından əziyyət çəkən azərbaycanlıları niyə unudub?

USAID-in Azərbaycandakı fəaliyyətindəki qeyri-şəffaflıq, qapalılıq və siyasi proseslərə müdaxilə ilə yanaşı, mənfi amillərdən biri agentliyin “erməni kartı”ndan istifadə ilə bağlıdır. Bu məsələdə qurumun hazırkı direktoru olan Samanta Pauer aktiv rol oynayır. Hələ Barak Obama administrasiyası dövründə ABŞ-ın BMT-dəki daimi nümayəndəsi kimi çalışan Pauer “erməni soyqırımı”nın tanınmasının əsas tərəfdarlarından biri olub və ABŞ-ın “soyqırımı”nı tanımasına görə dərin təəssüf hissi keçirdiyini bildirib. Ermənilərə olan simpatiyası onun bu ölkəyə dəfələrlə səfərlər etməsin-

dən görünür. USAID direktoru kimi isə bu simpatiya özünü daha qabarıq nümayiş etdirdi. Ötən ilin noyabrında da Pauer rəhbərlik etdiyi USAID-in Qarabağı könüllü tərk etmiş ermənilərə əlavə 4,1 milyon dollar ayırdığını, həmin şəxslərin “məcburi köçkün” olduğunu öz “X” səhifəsindəki paylaşımında bildirmişdi. O, Ermənistanla sonuncu səfərində də Qarabağ ermənilərinin geri qayıtmaq məsələsinə toxunaraq onların öz “dini məkanlarını, məzarlıqlarını” ziyarət etmələrindən danışdı.

Amma nədənsə, xanım Pauer və İzobel Koulman nə Azərbaycanda 30 il

erməni işğalı altında olmuş ərazilərdəki dağıntılara, nə də indiki Ermənistan ərazisində tarixən azərbaycanlılara məxsus olan dini, tarixi və mədəni abidələrin vəziyyətinə toxunmayıb “unudur”. Bu torpaqların tarixən azərbaycanlılara məxsus olduğu və orada çoxlu sayda məscidlərin də olması və sonradan ermənilər tərəfindən dağıldığı hər kəsə məlumdur. Bu barədə sənəd-sübutlar da kifayət qədərdir. Belə ki, USAID Ermənistanıdakı həmin məscidlərin taleyi ilə maraqlansın, orada dağıdılmış məscidlərin bərpasına da vəsait ayırırsın? Təəssüf ki, qurum bütün bunları görmədən gəlir, azərbaycanlılara qarşı törədilmiş cinayətlərə səssiz qalır. Bu da ikili standartların bariz nümunəsidir.

Nardə BAYRAMLI

Avropa Komissiyasında yeni qarşıdurma...

Avropa İttifaqının bir sıra strukturlarında işlər yenidən "qarışb". Ursula Fon der Leyenin ikinci müddətə Avropa Komissiyasına sədr seçilməsinin ardından başlanan "islahatlar" gözənilən qarşıdurmalari daha da qızışdırır. Məsələn, "Politiko" nəşri yazır ki, Fon der Leyen Aİ ölkələrinə təzyiq etməkdədir - səbəblərdən biri və ən əsası Avropa İttifaqı komissarı vəzifəsinə daha çox qadınların namizədliyinin irəli sürülməsi tələbidir.

Fon der Leyenin qaranlıq işlərini ifşa etdi

Makron ölkəsinin təmsilçisini köməkə qoydu...

Hətta bütün ölkələrə irəli sürülən namizədlərin birinin qadın, birinin isə kişi olması "tövsiyə" olunub.

Paralel olaraq Avropa Komissiyasının fəaliyyətindəki qaranlıq məqamlar da get-gedə üzə çıxmaqdadır.

Artıq bununla bağlı bir sıra fikirlər açıq şəkildə dilə gətirilir. Yeri gəlmişkən, Fransanın Avropa İttifaqındakı komissarı Tyeri Börtön Avropa Komissiyasının sədri Ursula Fon der Lyayenə göndərdiyi məktubda dərhal

istefa verdiyini elan edib. Bu barədə T.Börtön tviter hesabında yazıb. O bildirib ki, E.Makronun onun mandatını yenidən təzələmək (2024-2029) təklifi Ursula Fon der Lyayen tərəfindən rədd edilib. "Gələcək kollegiyanın tərkibini formalaşdırmaq üçün son anda mənimlə mü-

zakirə etmədən və şəxsi səbəblərə görə Fransadan mənim adımın geri götürülməsini istədiniz", - deyərək T.Börtön istefa məktubunda şübhəli idarəçilikdən sitat gətirərək yazıb. "Buna görə də mən Avropa komissarı vəzifəsindən dərhal qüvvəyə minən istefa verirəm", - deyərək o bildirib. Qeyd edək ki, T.Börtönün istefasından sonra Fransa dərhal istefa edən xarici işlər naziri Stefan Sejrurnenin namizədliyini irəli sürüb.

Tərkib təsdiqləndi - iki yeni komissarlıq fəaliyyətə başlayır...

Maraqlıdır ki, nə "X" platformasında yaydığı məktubunda son hadisələrin fonunda artıq öz vəzifələrini yerinə yetirə bilməyəcəyini önə çəkən Brötön, nə də ortadakı çəkişmənin səbəbkarı sayılan fon der Leyen mütəxirə predmeti olan "şəxsi səbəblər"i açıqlamırlar. "Financial Times" isə yazır ki, tərəflər tez-tez siyasi məsələlərdə üz-üzə gəliblər. Brötön AK rəhbərinin idarəetməyə yanaşmasını sərbəst hesab edib və səlahiyyətləri komissarlara verməkdən çəkiniyini qeyd edib. Yeni AK komandasının tərkibi isə artıq məlum olub. Ursula Fon der Leyen Avropa Komissiyasının yeni tərkibini açıqlayıb. Bu tərkibdə Almaniyalı Fon der Leyenin

özü sədr statusunda, Fransalı isə Stefan Sejrurne Avrokomissiyanın vitse-prezidenti statusunda təmsil edəcək. Yeni siyahıda Brötönün adı yoxdur. İtaliya təmsilçisi Raffaele Fittonun Avropa Komissiyasının Birlik və İslahatlar üzrə icraçı vitse-prezidenti vəzifəsinə təyin edilməsi də solçuların və mərkəzçilərin mənfi reaksiyasına səbəb olub. Xatırladaq ki, Fitto ifrat sağçı "İtaliya Qardaşları" partiyasının üzvüdür. Eyni zamanda yeni dövr üçün Avropa Komissiyasında həm də yeni vəzifələr yaradılıb - artıq Müdafiə və Kosmos üzrə Avropa komissarı və Aralıq dənizi üzrə Avropa komissarı vəzifələri də icra olunacaq. Yeni tərkib öz vəzifəsinin icrasına noyabrın 1-dən başlayacaq.

AK-dakı "alman hegemonluğunun" qarşısını almaq üçün...

Bu istefa nəinki Aİ-nin hazırda daxilində baş verən ciddi qarşıdurmanı üzə çıxardı, həm də iqtisadi blok daxilində güc balansının dəyişildiyinin etirafı kimi qəbul olundu.

Bu ilin iyununda Avropa Parlamentinə seçkilərin ardından Aİ strukturlarında əsaslı dəyişikliklər başlamışdı. Aİ-nin aparıcı dövlətlərindən sayılan Fransanın nümayən-

dəsi olan Börtön isə etiraf edilməlidir ki, sistemdə ən mühüm rollardan birini oynayırdı. Onun səlahiyyət sahələrinə müdafiə, rəqəmsal və kosmik sektorlar, eləcə də səhiyyə məsələləri daxildir. Diqqəti cəlb edən ən maraqlı məsələ COVID-19 pandemiyası zamanı Aİ-də peyvəndlərin paylanması və istehsalına cavabdeh olan şəxsin məhz

Börtön olmasıdır. Nəzərə alsaq ki, bir

müddət Qərb nəşrləri COVID-19 pandemiyası zamanı Ursula Fon der Leyenin qaranlıq "vaksin biznesi" haqda yazırdılar, o zaman Börtönla Avrokomissiya rəhbərinin çəkilməsinin də səbəblərindən bəziləri haqda fikir yürütmək olar.

Eyni zamanda, Börtön qeyri-rəsmi olaraq Aİ-də Almaniyanın "patriarxlığına" qarşı "mübarizə aləti" sayılırdı. O, Almaniyanın ümumavropa işlərinə təsirini məhdudlaşdıraraq "qarşılıqlı balans" rolunu oynayırdı - Fon der Leyenin özünün və bir sıra digər yüksək səviyyəli Aİ rəsmilərinin alman olması qurumun rəsmi Berlinə tərəf daha çox meyil etməsinə şərtləndirirdi. Paris üçün Avropa Komissiyasında Börtönün varlığı olduqca əsas sayılırdı.

Makron Börtönü "satdı" - impichment məsələsi yenidən aktuallaşır...

Bütün işlər isə keçmiş Avropa komissarının bu ilin əvvəlindən fon der Leyeni fəal şəkildə tənqid etməsi ilə başladı. Börtön hətta Avropa Parlamentinə səsmənin nəticələrinin ardından Avropa Komissiyası sədrinin eyni partiya üzvləri tərəfindən həqiqətən də dəstəkləndiyinə şübhə ilə yanaşı. Seçkilərdən sonra Börtönün hücumları daha da gücləndi.

Aİ-yə yaxın olan KİV-lərə danışan bəzi diplomatların fikrinə görə isə, Ursula Fon der Leyen "güclü" Börtönü aradan qaldırmaqla özünün nüfuzunu, gücünü və qətiyyətini göstərirdi. Burada ən maraqlı məqam Fransa prezidenti Emmanuel Makronun öz diplomatının arxasında durmasıdır - belə ki, Makron onun müdafiəsinə qalxsa da, şübhəsiz ki, Börtön istefa verməzdi. Çox güman ki, Avropa Komissiyasının rəhbəri Fransaya daha

sərfəli və nüfuzlu "portfel" təklif etdiyi üçün Makronla kompromis əldə

olunub. Ölkəsinin təmsilçisini Aİ-də "kömək-siz" qoyan Makronun özünün də üzərindən qara külekler ösməkdədir. Belə ki, Milli Assambleyanın Bürosu "Öyilməz Fransa" (La France insoumise-LFI) siyasi partiyasının Emmanuel Makronun istefası ilə bağlı irəli sürdüyü impichment prosesini məqbul hesab edib. LFI tərəfindən irəli sürülən təklif 12 səs ləhinə və 10 səs əleyhinə olmaqla qəbul edilib. "Bu təklif və mütəxirələr bizim institutlarımıza qarşı müharibə elandır", - deyərək Milli Assambleyada çıxışı zamanı "Respublika naminə birlikdə" (Ensemble pour la Republique) partiyasından deputatların rəhbəri, sabiq Baş nazir Qabriell Attal bildirib. Qeyd edək ki, impichment təklifi hüquq komitəsinə göndəriləcək.

Sejrurne İrəvandan Brüsselə "yola düşdü"...

O ki qaldı, Avropa komissarı statusunda Börtönü əvəzləyəcək Stefan Sejrurne, o da ittifaq çərçivəsində tanınan diplomatdır. 2024-cü ilin yanvarında Fransa xarici işlər naziri vəzifəsinə təyin olunan Sejrurne prezident Makronun ən yaxın adamlarından biri sayılır. Gələcək komissar uzun müddətdir ki, Makronun "Renessans partiyasının

üzvüdür. Makron bu təyinatı ilə Fransanın Aİ-dəki mövqeyini, xüsusən də əsas Avropa qurumlarında güclü təmsilçiliyini qoruyub saxlamaq istəyir.

Stefan Sejrurne isə erməniperəst mövqeyi ilə tanınır. Onun fikirləri əsasən onun şəxsi siyasi xəttini deyil, həm də erməni lobbisi ilə fəal əməkdaşlıq edən Emmanuel Mak-

ronun rəhbərliyi ilə Fransa hökumətinin ümumi mövqeyini əks etdirir. Bu mənada Avropa komissarı vəzifəsinə Sejrurnenin təyinatı heç də təsadüfi sayıla bilməz. Sejrurne Fransanın Aİ-də mövqələrini gücləndirməklə yanaşı, həm də qurumun bir sıra strukturların erməni lobbisi ilə əməkdaşlıq əlaqəsini gücləndirmək üçün açar rolunu oynaya bilər.

Nəhayət, Sejrurnenin Avropa komissarı kimi təsdiqlənmədən öncə son "ziyərət etdiyi" ölkənin də məhz Ermənistan olması diqqəti cəlb edir. Bu təyinatdan Ermənistanın Qərblə əlaqələrində istifadə edilməsi də nəzərdə tutulur...

P.SADAYOĞLU

III İsrail - Livan müharibəsinin astanasında...

Partlayan peyçerlər Livana haradan və necə gətirilib?

Yaxın və Orta Şərqdə bir aydır ki, hökm sürən nisbi sakitlik yenidən pozulub. "HƏMAS" lideri İsmayıl Haniyənin öldürülməsindən sonra Livan - İsrail mü-

nasibətlərindəki gərginlik daha da artır. Livan ərazisindən iyulun 27-si Məcdöl Şəmsin bombalanmasının "cavabı" hələ də səngimək bilmir. Bu dəfə Livanda

"peyçer" partlaması nəticəsində ölənlər və yaralananlar olub. İranın Beyrutdakı səfəri Mütəbba Əmani də də şəxsi peyçerinin partlaması nəticəsində yaralanıb və xə-

təxanaya yerləşdirilib.

Səfirliyin sosial media hesabındakı yazılı açıqlamada bildirilib ki, Əmaninin səhhəti gərkə yaxşılaşır. Səfirlik diplomatın gərmə vəziyyəti ilə bağlı mətbuatda gedən xəbərlərin həqiqətə uyğun olmadığını bildirib. İranlı diplomatın həyat yoldaşı Nərgiz Kadiyariyan da sosial media

hesabında bildirib ki, səfir Əmani şəxsi peyçerinin partlaması nəticəsində yüngül xəsarət alıb. Xatırladaq ki, bəzi sosial media hesablarında partlama nəticəsində səfirin görmə qabiliyyətini, hətta gözlerini itirdiyi bildirilir. "Mehr"-in məlumatına görə, partlamada səfirliyin iki əməkdaşı da yaralanıb.

Partlayışın səbəbləri araşdırılır

Artıq bəzi media resursları baş verənləri "kütləvi kibernetik hücum" kimi qiymətləndirir. Xəbərlər ilk yayarlardan olan "Reuters" və "Əl-Cəziyə" yaralananların çox olduğunu iddia edib. Livanın Əl Manar telekanalı isə Livan prezidenti vəzifəsinə icra edən Nəcib Mikatinin baş verənlərlə bağlı məlumatlandırıldığını bəyan edib. "The Wall Street Journal" mənbələrə istinadən yazır ki, partlamış peyçerlər "Hizbullah"-ın son günlər əldə etdiyi texniki vasitələrdir. Qəzetə bildirilib ki, "yüzlərlə yaraqlı" belə qurğular var və "zərərli proqram"lar da peyçerlərin istiləşməsinə və partlamasına səbəb ola bilər. Bəzi cihaz sahibləri peyçerlərin qızdığını hiss edib və partlamamışdan əvvəl onlardan xilas olublar.

İsrail Müdafiə Qüvvələri (IDF) məsələ ilə bağlı RBC-yə şərh verməkdən imtina edib.

"Gold Apollo" təkzib edir - istehsalçı başqa şirkətdir...

Baş verənlərin ardından Hizbullah bu hücumu cavablandıracağını vəd edib. ABŞ-ın "New York Times" nəşri Livana gətirilən Tayvan istehsalı olan peyçerlərə partlayıcıların yerləşdirilmə ehtimalını irəli sürüb. NYT-nin "hədəf" olaraq göstərdiyi şirkət isə "Gold Apollo" şirkətidir - peyçerləri istehsal etdiyi bildirilən bu şirkət isə iddiaları təkzib edib. Onlar bu texniki vasitələrin Avropada onların markasından istifadə etmək hüququ olan şirkət tərəfindən hazırlandığını deyib. "Gold Apollo" şirkəti tərəfindən edilən yazılı açıqlamada bildirilib ki, "AR924" model peyçerlərin istehsalında şirkət heç bir səlahiyyətlərə malik deyil.

lik deyil: "Biz yalnız marka səlahiyyəti veririk. Məhsulun dizaynında və ya istehsalında iştirakımız yoxdur." Açıqlamada, cihazların istehsalının yalnız marka lisenziyasından istifadə etməyə icazə verdikləri "BAC" adlı şirkətə aid olduğu göstərilib.

ABŞ əlinin olmadığını deyir - Ostin müdaxilə etdi...

Siyasi analitiklər baş verənləri bölgədə aylardır davam edən gərginliyin növbəti fazası hesab edir. "Washington Post" qəzetinin yazdığına görə, hücum Qəzzada atəşkəs razılaşması və israili girovların azad edilməsi şanslarını heçə endirib. Məsələ ilə bağlı İsrailin adının hallanması isə rə-

mi Təl - Əvivin ən yaxın müttəfiqini, ABŞ-ı da hərəkətə gətirib. Belə ki, Pentaqonun sözcüsü general-mayor Pat Rayder baş verənlərlə bağlı brifinqdə bildirib ki, ABŞ-ın bu partlayışlarla heç bir əlaqəsi yoxdur. Rayder partlayışdan sonra ABŞ-ın bölgədəki hərbi mövqeyində dəyişiklik olub-olmaması ilə bağlı sualı cavablandırarkən bildirib ki, ABŞ-ın Yaxın Şərqdəki mövqelərində heç bir dəyişiklik yoxdur. Rayder həmçinin müdafiə naziri Lloyd Ostinin gərginliyin geniş regional münaqişəyə çevrilməməsi üçün prosesə müdaxilə etdiyini bildirib. O, İsrail ilə Hizbullah arasında davam edən münaqişələri minimuma endirməyin ən yaxşı yolunun diplomatiya olduğuna inandığını bildirib.

Addım-addım üçüncü müharibəyə doğru...

Bu partlayışların iyul ayının sonunda gərginləşən münasibətləri müharibə astanasına daşıyacağı bildirilir. Xatırladaq ki, İsrail Colan təpələrinin atəşə tutulmasına cavab olaraq Livana raket zərbələri endirmişdi - Livanın cənubundakı "Hizbullah" təşkilatının hədəflərinə bir sıra hücumlar həyata keçirilmişdi. Əl-Hayam və Kfar-Kila şəhərlərinə, eləcə də Tır dairəsindəki Abbasiyyə və Burj əl-Şimali şəhərlərinin kənarlarına hava zərbələri baş tutmuşdu.

Sonradan tərəflər arasında uzlaşmanın əldə olunması üçün aparılan danışıqların müsbət yöndə istiqamətlənəcəyinə ümid yaransa da, artıq problem daha geniş vüsət alıb - siyasi təhlilçilərin fikrinə görə, baş verənlər müsəlman ölkələri tərə-

findən birmənalı qarşılanmır. Misir, İraq, İordaniya və Fələstinin Livanla həmrəy olduğunu bəyan etmələri, yardım təkliflərini irəli sürmələri qarşı tərəfə həm də bir siqnaldır. Başqa sözlə, III Livan-İsrail müharibəsinin miqyası əvvəlkilərdən daha fərqli ola bilər.

Xatırladaq ki, İsrail ilə Livan arasında siyasi-hərbi gərginliklər artıq uzun illərdir davam edir. Hətta 1975-1990-cı illər aralığında Livanda baş vermiş vətəndaş müharibəsi belə son hədəf olaraq İsrailə qarşı istiqamətlənmişdi. 1990-cı il proseslərinin ardından 1991-ci ilin martında Livan Parlamentinin çıxardığı əfv qanunu ilə bütün siyasi günahkarlar sərbəst qalmışdı. 1991-ci ilin may ayında isə ekskeriyəti Hizbullah xadimlərindən ibarət

olan silahlı qüvvələrlə Livan Ordusu təkrar yaradılmışdı.

2006-cı ilin iyulun 12-dən avqustun 14-nə kimi davam edən İkinci Livan müharibəsi də Hizbullahın hərbi qanadı ilə İsrail Silahlı Qüvvələri arasında Livan torpaqları və İsrailin şimalında davam etmiş olan silahlı qarşıdurma kimi tarixə düşmüşdü. Böhran Livanda yerləşmiş "Hizbullah" təşkilatının 12 iyul 2006-cı tarixində iki İsrail əsgərini qatirması və səkkizini öldürməsiylə başlamışdı. Əsgərlərin qatırılmasına əlavə olaraq Cənubi Livandakı Hizbullah xadimlərinin İsrail torpaqlarına "Katyuşa" mərmiləri göndərməsi isə İsrail tərəfindən Livanın döyüş hərəkəti ("act of war") kimi qəbul edilmişdi. Bunun üzərinə İsrail Livana hava və quru hücumları etmiş və ölkənin limanlarını dənizdən mühasirəyə almış-

dır. İsrailin bu davranışına qarşılıq olaraq Hizbullah Cənubi Livandan İsrailin şimalına etdiyi mərmilərin hücumlarını şiddətləndirmişdi. Bir aydan çox davam edən qarşıdurmanın ardınca Birləşmiş Millətlər

"Peyçer hücumu" ilk fakt deyil...

Qeyd edək ki, peyçerlərlə həyata keçirilən bu kimi aksiyalara tarixdə bir neçə dəfə təsadüf olunub. Financial Times-in hesabatına görə, bir sıra ölkələrin xüsusi xidmət orqanları izləmə, casusluq etmə və hətta sui-qəsd həyata keçirmək üçün müxtəlif dövrlərdə telefon, peyçer və bu kimi vasitələrdən istifadə ediblər. Məsələn, 1972-ci ildə Fələstin Azadlıq Təşkilatının Paris təmsilçisi Mahmud Həmsərin Fransadakı mənzilində istifadə etdiyi telefonun baza blokuna partlayıcı yerləşdirilmişdi. Dekabrın 8-də Həmsərin tele-

Təşkilatının Təhlükəsizlik Şurasının qəbul etdiyi 1701 sayılı qərar uyğun olaraq 14 avqustda tərəflər hücumlarını dayandırmışdı.

fon zənginə cavab verərək partlayıcı işə düşmüşdü. 1996-cı ilin yanvarında isə İordən çayının qərb sahilindəki İzzəddin əl-Qəssam Briqadaları Batalyonunun rəhbəri Yəhya Ayyaş mobil telefonun "köməyi" ilə zərərsizləşdirilmişdi.

Ayyaşın öldürülməsi o zaman mövcud olan böhranı daha da ağırlaşdırmışdı. HƏMAS fevral və mart aylarında doqquz gün ərzində dörd cavab hücumu həyata keçirmişdi və nəticədə İsrailin üç şəhərində 59 nəfər həlak olmuşdu.

S.İSMAYILZADƏ

Qərbi Azərbaycanda milli mətbu nəşrlərin şanlı tarix kitabı

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti, Ali Baş Komandan, XXI əsrdə qalibiyyət tariximizin əsasını qoymuş İlham Əliyev 24 dekabr 2022-ci ildə Qərbi Azərbaycan icmasının nümayəndələri ilə görüşü zamanı ermənilər tərəfindən şanlı tariximizə qarşı yönəlməmiş məhvedici fəaliyyəti yenidən gündəmə gətirərək demişdir: “İndi baxın, görün, Cənubi Qafqazın digər ölkələrinə Azərbaycanda, Gürcüstanda, bizim şəhərlərimizdə, əksər şəhərlərdə tarixi abidələr, tarixi mərkəzlər var. İstər Bakı olsun, Gəncə olsun, Naxçıvan, Şəki, Qəbələ, digər bütün şəhərlərdə. Bəs, necə ola bilər ki, İrəvanda tarixi mərkəz yoxdur? Qoy, bu sadə suala cavab versinlər. Cavab da gün kimi aydındır. Ona görə ki, bu tarixi mərkəz Azərbaycan xalqının tarixi irsi idi, hansı ki, onlar dağdılar. Şəhərsalma adı altında bütün tarixi binalarımız, o cümlədən İrəvan qalası, Sərdar sarayı dağıdılıb. Yəni bütün bunlar göstərilməlidir. Yeni siyasi və hüquqi tərəfdən başqa, istənilən məsələdə bunun tarixi məhiyyəti də əhəmiyyət kəsb edir. Ona görə də bizim işimiz bu tarix üzərində qurulmalıdır.”

Prinsip etibarilə Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin bu sözləri Azərbaycan ziyalıları qarşısında yeni məzmunlu milli-mənəvi borcun yerinə yetirilməsi istiqamətində ciddi vəzifələr qoymaqladır və həmin vəzifələrdən biri də Qərbi Azərbaycan tarixini sistemli və obyektivliklə öyrənərək dünya ictimaiyyətinə çatdırmaqdan ibarətdir. Qeyd-şərtsiz, filologiya üzrə fəlsəfə doktoru, dosent Cəlal Allahverdiyevin “Qərbi Azərbaycan mətbuatı tarixi” kitabı məhz milli-mənəvi ehtiyacın ödənilməsi, tarixi torpaqlarımızda soydaşlarımızın milli mətbuatı uğrunda apardıqları mücadilə tarixinin yazılması sahəsində ciddi uğurlardan biridir.

O da var ki, hər bir ölkədə milli mətbuat tarixi eyni zamanda həmin ölkədə demokratik fikrin tarixi deməkdir və bəlkə də, bu səbəbdən sovetlər dönəmində Azərbaycan mətbuat tarixinin sistemli şəkildə öyrənilməsi elmi təfəkkürün diqqətindən kənarda saxlanılmış, “Ziya”, “Kəşkül”, “Həyat”, “İrsad” “Füyuzat”, “Dəbistan” kimi milli qəzet və jurnalların tədqiqinə ciddi qadağalar qoyulmuşdur. Qəti şəkildə demək mümkündür ki, bolşevizm diktatorası milli yaddaşın unudulması üçün institutlar səviyyəsində iş aparmışdır. Faktıdır ki, XX əsrin 70 illərində Qərbi Azərbaycana dair hər hansı bir irihəcmli tədqiqat əsərinin yazılmasına rast gəlmirik. Bu baxımdan filologiya üzrə fəlsəfə doktoru, dosent Cəlal Allahverdiyevin “Qərbi Azərbaycan mətbuatı tarixi” kitabı çağdaş elmi ictimaiyyət üçün bir neçə cəhətdən əhəmiyyətlidir.

Azərbaycan və türk mətbuatında imzası olan romantik şair Əhməd Kəmalın misralarından biri belədir: “İnsana bir kitab deyir, bən də öyleyim.” Prinsipcə Cəlal Allahverdiyevin özü bir kitabdır və həmin kitabın ilk sözü də, son sözü də Qərbi Azərbaycandır.

Qeyd-şərtsiz, “Qərbi Azərbaycan mətbuatı tarixi” kitabı bizlərə yeni bir mətbuat dünyası təqdim edir. O da var ki, bizlər bu tipli fundamental tədqiqatların meydana çıxması səbəbindən ilk

öncə müstəqil dövlətçiliyimizə borclu-yuq. Çünki bütün ruhu rus müstəmləkəçiliyi və erməni nasizminə kölə olan bolşevizm dövründə bu tipli mövzularda yalnız bir-iki səhifəlik məqalə yazıla bilərdi. Digər tərəfdən, “Qərbi Azərbaycan mətbuatı tarixi” kitabının ilk səhifəsi ilə tanışlıq bir daha deməyə əsas verir ki, Cəlal Allahverdiyev bütün varlığı ilə Ulu Öndər Heydər Əliyevin azərbaycançılıq təliminə, Qalib Sərkərdə İlham Əliyevin dövlətçilik strategiyasına bağlıdır. Budur, kitabın ilk səhifəsində Azərbaycan Respublikasının Prezidenti, Cənab İlham Əliyevin çıxışından seçilmiş və xalqımızın sabahına hesablanmış sitat artıq milli elmi metodologiyamızı təşkil etməkdədir. Başqa sözlə, öz çıxışı ilə Cənab Prezident bizim milli-elmi metodologiyamızı belə müəyyənləşdirmişdir: “Bizim tarixi torpaqlarımız İrəvan xanlıqıdır, Zəngəzur, Göyçə mahallarıdır. Bunu gənc nəsil də, dünya da bilməlidir. Mən şadam ki, bu məsələ ilə bağlı - bizim özəli torpaqlarımızın tarixi ilə bağlı indi sanballı elmi əsərlər yaranılır, filmlər çəkilir, sərgilər təşkil olunur. Biz növbəti illərdə bu istiqamətdə daha fəal olmalıyıq və dünyanın müxtəlif yerlərində sərgilər, təqdimatlar keçirilməlidir. Çünki İrəvan bizim tarixi torpağımızdır və biz azərbaycanlılar bu tarixi torpaqlara qayıtmalıyıq. Bu, bizim siyasi və strateji hədəfimizdir və biz tədricən bu hədəfə yaxınlaşmalıyıq.”

Cəlal Allahverdiyevin “Qərbi Azərbaycan mətbuatı tarixi” kitabı çağdaş elmi ictimaiyyətə yüzrlə yeni elmi fakt təqdim etməkdədir. Və maraqlıdır ki, həmin faktlar hansı cəhətləri ilə səciyyələnir? “Füyuzat” jurnalının 26 iyul 1907-ci il tarixi 23-cü sayında Ə.Hüseynzadə yazırdı: “Fədai lazımdır, fədai! Türk qanlı, müsəlman etiqadlı, firəng fikirli, Avropa qiyafəli fədai! İngilis, Amerikan kibi tizrəftar, yeni yaponlar kimi kütahmədən fədai!”

Cəlal Allahverdiyevin “Qərbi Azərbaycan mətbuatı tarixi” kitabına əsaslanaraq, Ə.Hüseynzadənin yuxarıdakı fikri bir nəzəriyyə olaraq yaranmayıb, əksinə, birbaşa həyatdan qaynaqlanıb. Başqa sözlə, “Qərbi Azərbaycan mətbuatı tarixi” əsəri deməyə əsas verir ki, Qərbi Azərbaycanda fədai olmayan bir Azərbaycanlı belə yaşamayıb. Əslində sovetlər dönəmində qələmə alınmış yazılarda əsasən Qərbi Azərbaycanda yaşayan Azərbaycanlılar daha çox müti, taleyə boyun əyən, təqib və təzyiqlər qarşısında aciz xarakterə malik insanlar olaraq təqdim edilmişlər. Halbuki, Cəlal

Allahverdiyev öz əsəri ilə əsl həqiqətdən xəbər verir, Qərbi Azərbaycanlılara məxsus əzmkarlığın, yenilməzliyin hədsuzluğundan söz açır. Məlum olur ki, Qərbi Azərbaycanda yaşayan soydaşlarımız hələ XIX əsrin II yarısından milli mətbuatı uğrunda mübarizə aparmış, cəmiyyətin yeniləşməsində mətbuatın nə qədər böyük əhəmiyyət daşımasının fərqində olmuşlar.

“Qərbi Azərbaycan mətbuatı tarixi” əsəri milli mətbuatımız haqqında düşüncənin həddlərini dəyişmək gücün-

lərimiz haqqında da dəyərli bilərlik. Məsələn, “Şərqi-rus”dan da danışarkən qəzetin əməkdaşları sırasında C.Məmməd-quluzadə, Ö.F.Nəmanzadə kimi qələm sahiblərinin adını çəkmiş və bu sanki ənənə halını almışdır. C.Allahverdiyev isə “Şərqi-rus”un İrəvan üzrə ön fəal müxbiri kimi Hacı Ağa Mirzə İrəvanlı-nın oğlu Mirzə Əlixan Şəmsül Hükəmə “Ləli”dən (1837-1907) bəhs etmişdir.

Azərbaycan və dünya mətbuatı tarixində hər hansı bir qəzet və ya jurnal nəşr etdirdiyinə görə qələm sahibinin həbs olunması adı faktıdır. Lakin həbsdə ikən mətbu nəşrin fəaliyyəti üçün çalışmaq və buna nail olmaq dünya mətbuatı tarixində nadir hadisələrdəndir. Beləliklə, “Qərbi Azərbaycan mətbuatı tarixi” kitabından Cabbar Əsgərzadə ilə bağlı məlumatlarla tanışlıq nəticəsində oxucu öyrənir ki, məhz qələmə sarılaraq Qərbi Azərbaycanda yaşayan soydaşlarının hüquqları uğrunda mübarizə aparmış Cabbar Əsgərzadə eyni səbəbdən 1905-ci ildə həbs edilmiş, həbsxanada olarkən də mücadiləsindən dönmədən “Molla Nəhib” dərgisinin iki, “Mollabəşi” dərgisinin bir sayını çıxarmağa müvəffəq olmuşdur.

“Qərbi Azərbaycan mətbuatı tarixi” kitabının ən müsbət keyfiyyətlərindən biri elmi-tarixi faktların aydın və sadə dillə ifadəsidir. Bu mənada kitabda “Lək-lək” jurnalı, “Bürhani-həqiqət” məcmuəsi, “Rəhbər”, “Zəngi”, “Qızıl səfəq” qəzetləri haqqındakı materiallar oxunaqlığı ilə diqqəti cəlb edir. Aydın olur ki, C.Allahverdiyev

Qərbi Azərbaycanda milli mətbuatı uğrunda mübarizə aparmış hər bir qələm sahibin törcümeyi-halını, ömür və sənət yolunu dərindən incələmiş, bu məqsədlə əlaqədar mənbələri yüksək səviyyədə araşdırmış, obyektiv elmi nəticələrə gəlmişdir. Məsələn, “Lək-lək” jurnalının nəşrindən bəhs edən müəllif hətta jurnalın yaradıcısı Cabbar Əsgərzadənin qələm dostu Məmməd Əli Sidiqiyyə ilə vaxtından əvvəlki maktubları tədqiqat obyektinə çevirmiş, həmin maktublar əsasında müəyyənləşdirmişdir ki, Qərbi Azərbaycanda yaşayıb fəaliyyət göstərən ziyalılar “Molla Nəsrəddin” məktəbinin uğurlarından ilham almış, möllənərdəndicilərin köməyinə arxalanmışlar.

Tədqiqat əsərlərindən bəhs edərkən adətən bir neçə elmi yeniliyin olmasının söz açılır. C.Allahverdiyevin “Qərbi Azərbaycan mətbuatı tarixi” kitabı bu baxımdan da fərqlidir, özünəməxsusdur. Daha doğrusu, 276 səhifəlik kitabın oxunaqlığını şərtləndirən amillərdən biri də hər səhifədə oxucunun yeni elmi faktlarla qarşılaşmasıdır. Və kitabın monumentallığını təmin edən cəhət hər yeni faktın digərini tamamlaması, onunla birlikdə müəllif ideyasına

bağlılığıdır.

Maraqlıdır ki, C.Allahverdiyev Qərbi Azərbaycanda ziyalı soydaşlarımızın mətbuatı uğrunda mübarizəsini qələmə almaqla bərabər, dönə-dönə diqqət mərkəzinə çəkmişdir ki, azərbaycanlılar öz doğma yurdlarında davamlı olaraq erməni terrorizminə məruz qalmış və daşnak təfəkkürünün dağıyıcıları hətta insanların yeni cəmiyyət ideologiyasına bağlılığını nəzərə almadan məhvedici siyasətlərini həyata keçirmişlər. Məsələn, məlumdur ki, hələ 1919-cu ildən Bakıda nəşr olunan “Kommunist” qəzeti bolşeviklər hakimiyyətə gəldikdən sonra aparıcı mətbuat orqanına çevrilmiş, ideoloji mərkəz missiyasını yerinə yetirmişdir. Eyniadlı qəzetin İrəvandaqı taleyi isə tamamilə fərqlidir. “Qərbi Azərbaycan mətbuatı tarixi” kitabında proseslərə belə aydınlıq gətirilir: “1937-ci il oktyabrın 2-də yenidən Azərbaycan dilində “Kommunist” adı ilə nəşrə başlayan qəzet də bu barədə məlumat verərək yazmışdı: “Sovet hakimiyyətinin ilk günlərində partiyamız Ermənistanı Azərbaycan dilində “Kommunist” adına qəzet çıxarmağa başlamışdır”. Bir aya yaxın ömür sürən qəzetin cəmi üç nömrəsi çıxmışdır. 1921-ci il fevral ayının ortalarında erməni daşnakları İrəvanda yenidən tüğyan edərək terror, qətlamlar, total qırğınlar və dağıntılar törədərək “Kommunist” qəzetinin redaksiyasını yandıraraq məhv etmişlər. “Kommunist” qəzetinin nömrələri arxivlərdə qorunmadığından bu mətbu orqanın fəaliyyəti barədə ətraflı fikri söyləmək çətindir.”

Təkcə bu fakt deməyə əsas verir ki, ermənilər üçün monodövlət qurmaq işində hələ bolşevizm vasitə olmuşdur.

“Qərbi Azərbaycan mətbuatı tarixi” kitabında yer tutan maraqlı faktlardan biri də Əli Məhzun “Lək-lək”də getmiş aşığıdakı misralardır:

*Qərq olmalı olsan da,
dənizlərdə boğulsan,
Heç olmasa da mümkün
əgər sahilə çıxmaq,
Nəmərd əlinə vermə əlin, tərki-həyat et,
Nəmərd əlini tutmadan
əfzəldi boğulmaq.*

Aydın görünür ki, bu misralar ilə Əli Məhzun Qərbi Azərbaycanda yaşayan soydaşlarımızın həyat amalını qələmə almışdır.

Fikrimizcə, “Qərbi Azərbaycan mətbuatı tarixi” kitabı C.Allahverdiyevin bu sahədə ilk monumental əsəri olsa da, müəllif tezliklə elmi ictimaiyyətə Qərbi Azərbaycanda Azərbaycan ictimai-siyasi və ədəbi-mədəni mühitinə dair yeni əsərlər təqdim edəcəkdir. Bu istiqamətdə fədakar mətbuat tarixçisinə uğurlar arzulayırıq.

İman Cəfərov, filologiya üzrə fəlsəfə doktoru, dosent, Naxçıvan Dövlət Universiteti

Fransa: Milli Assambleyanın buraxılması dövlət büdcəsinə 28,5 milyon avroya başa gəlib

“Franceinfo” televiziya kanalı prezident Emmanuel Makron iyunun 9-da elan etdiyi Fransa Milli Assambleyasının buraxılmasının dövlət büdcəsinə 28,5 milyon avroya başa gəldiyini bildirdi.

AZƏRTAC xəbər verir ki, ictimai kanalın parlamentdəki mənbələrə istinadla verdiyi məlumata görə, ən böyük xərc yenidən seçilməyən 133 deputatın köməkçilərinin vəzifələrindən azad olunmaları xərclərinə aiddir və bu, 23,5 milyon avro təş-

kil edir. Qalan məbləğdən 2 milyon avroya yaxını yenidən seçilməyən deputatların işə qayıtmaları üçün müavinətin maliyyələşdirilməsinə, 2,3 milyonu isə vəzifələrini dəyişdirməyən deputatların maddi-texniki təminatına sərf edilib. Ən kiçik xərc -19 min 900 avro təşkil edib və bu, deputatların fotosessiya kimi kommunikasiya xərclərini maliyyələşdirməyə imkan verib.

Xatırladaq ki, E.Makron iyunun 9-da axşam seçkilərdəki uğursuzluqdan sonra Milli Assambleyanın buraxıldığını elan edib. Həmin vaxtdan Fransa siyasi böhrandır. Sentyabrın əvvəlində sağçı Mişel Barnyenin baş nazir təyin edilməsi yeni qarışıqlıqlara səbəb oldu və hələ də yeni hökumət qurulmayıb. Dünən Milli Assambleyada E.Makronun istefası proseduruna başlanılıb.

Moskva Paşinyanın KTMT ilə bağlı bəyanatı ilə razılaşmır

Moskva baş nazir Nikol Paşinyanın Kollektiv Təhlükəsizlik Müqaviləsi Təşkilatının (KTMT) Ermənistanın suverenliyinə təhlükə yaratması ilə bağlı fikirləri ilə razılaşmır.

AZƏRTAC xəbər verir ki, bu barədə jurnalistlərə Rusiya Federasiyası Prezidentinin mətbuat katibi Dmitri Peskov məlumat verib.

“Biz cənab Paşinyanın fikirləri ilə qəti şəkildə razılaşa bilmərik. KTMT-dən Ermənistanın suverenliyinə heç bir təhlükə gələ bilməz və gəlmir. Əksinə, bu təşkilat üzv dövlətlərin suverenliyini qoruyur. Amma biz bu mövqeyi səbirli Ermənistan rəhbərliyinin diqqətinə çatdıracağıq”.

Baş nazir Nikol Paşinyan ikinci erməni global sammitində deyib ki, Ermənistan KTMT-də iştirakını dondurub, çünki bu struktur ölkənin təhlükəsizliyinə, gələcək mövcudluğuna və suverenliyinə təhdid yaradır. O əlavə edib: “KTMT bizim verdiyimiz suallara nə qədər uzun müddət cavab verməsə, təşkilatla münasibətlərdə geriye dönüşün olmayacağı məqam da bir o qədər yaxınlaşacaq”.

Dubayda 2026-cı ildə uçan taksilər istifadəyə veriləcək

2026-cı ilin əvvəlində Birləşmiş Ərəb Əmirliklərinin Dubay şəhərində uçan taksilər istifadəyə veriləcək.

AZƏRTAC xəbər verir ki, bu barədə Dubayın nəqliyyat və avtomobil yolları idarəsinin (RTA) nəqliyyat texnologiyaları departamentinin direktoru Xəlid Əl Avadi məlumat verib.

“2026-cı ilin birinci rübündə uçan taksi xidmətinə işə salmaq planımız var. Hazırda ABŞ-nin “Joby Aviation” kompaniyası ilə avtomobil sınaqları və sertifikatlaşdırılması üzərində işləyirik. Eyni zamanda, Böyük Britaniyanın

“Skyports” kompaniyası ilə birlikdə “şaqlı liman” stansiyasının layihələndirilməsinə başlayırıq”, - deyərək bildirdi.

Məmurun sözlərinə görə, Dubayda taksilər üçün “dörd şaquli” hava limanının tikintisi planlaşdırılır. Onlardan ikisi 2026-cı ilin əvvəlində istifadəyə veriləcək. Hava taksiləri üçün infrastruktur

obyektləri ilə yanaşı, monitorinq və mühafizə xidməti də qurulacaq.

“General Motors” kompaniyası ilə birgə hazırlanan pilotsuz taksilərə gəlincə, onlar Dubayda 2025-ci ildə fəaliyyətə başlayacaq. Hazırda pilotsuz taksilər sınaq mərhələsindədir.

“2035-ci ilədək Dubayda bütün taksilərinin elektrikli olması planlaşdırılır. 2050-ci ilədək isə bütün avtobus parkı da elektrikli işləyən avtobuslardan ibarət olacaq”, - deyərək Xəlid Əl Avadi əlavə edib.

“Yeni Azərbaycan” qəzetinə abunə olmaq istəyənlər aşağıdakı yayım şirkətləri ilə əlaqə saxlaya bilərlər:

“Azərpoçt” MMC PDM- 0125984955, 0552004544
“Azərmetbuatıyayımı” ASC - 0124411991, 0124404694
“Soma” MMC - 0125940252, 0503336969
“PressInform” MMC - 0703400100, 0504560835
“Qaya” MMC - 0125667780, 0502352343
“Qasid” MMC - 0124931406, 0124938343

F.Ş.Ruhid Hüseynov - 0124349301, 0505357898
“Türkistan Media Group” MMC – 050 241-48-23
“Region Press” MMC – 055 316-79-01
“Ziya LTD” MMC - 0124977696, 0503067744

6 aylıq abunə - 79,20 AZN
12 aylıq abunə - 158,40 AZN

Söz adamına söz töhfəsi...

Tanınmış jurnalist Hidayət Elvüsalın 75 illik yubileyinə həsr olunmuş kitab işıq üzü görüb

ləri Əli Şamil, İsrail Qurbanov olan kitabda müasir Azərbaycan mətbuat tarixində özünəməxsus üslubu ilə seçilən, tanınmış jurnalist Hidayət Elvüsalın mətbuat orqanlarında çap olunmuş yazıları ilə yanaşı, həm də tələbəlik dostları və həmkarlarının onun haqqında söylədikləri ürok sözləri yer alıb.

Xalq şairimiz Bəxtiyar Vahabzadənin “müasir dövrümüzün Cəlil Məmmədquluzadəsi” adlandırdığı H.Elvüsalın satirik qələminin məhsulu olan və oxucunu gah güldürüb, gah da düşünməyə məcbur edən bu yazılarının nə qədər dəyərli olduğunu kitabla tanışlıqdan sonra daha dərinləndirərək etmək mümkün olacaq.

AMEA Nizami Ədəbiyyat İnstitutunun Elmi nəşrlər və proqnozlaşdırma şöbəsinin baş mütəxəssisi Maral Poladova kitabın ilk yazısında müəllifi olduğu “Jurnalist adını şərəfləndirən Hidayət Elvüsal” məqaləsində görkəmli jurnalistin 70 və 75 illik yubiley tədbirlərində söz açıb, təəssüratlarını bölüşür və eyni zamanda xüsusi bir qeydini də əlavə etməyi unutmur:

“Təəssüflə qeyd etmək istəyirəm ki, Hidayətə həsr olunmuş hər iki tədbirdə onun dostları və həmkarları tərəfindən səsləndirilən bir haqlı irad - bu vaxtdək Hidayətin bir dəne də olsun kitabının çap olunmaması hamını narahat etdi. Hər kəs

bunun səbəbini bir cür yozurdu. Kimisi bunu Hidayətin həddindən çox təvəzökar olması, kimisi onun “tənbelliyi”, kimisi də torpaq həsrətinin nisgili ilə əlaqələndirirdi...

Hidayət Elvüsalın yaradıcılığına vaxtilə yüksək qiymət verən Xalq şairimiz Bəxtiyar Vahabzadə onu “müasir dövrümüzün Cəlil Məmmədquluzadəsi” adlandırmışdı.

Hidayət deyir ki, sözün qədrini bilməyən adam, heç nəyin qədrini bilməz! Onu da deyir ki, “Jurnalistika bir həyatdır, yurddur, adam burdan ayrılırsa, - balığı sudan çıxarırsan, bax, jurnalistika da mənim üçün belə bir şeydir, adamın nəfəsi kəsilir...”

...Yubiley tədbirinin sonunda biz - Hidayət Elvüsalın tələbə yoldaşları, daha doğrusu, 612-ci qrupun nümayəndələri (Əli Şamil, İsrail Qurbanov və mən) belə qərara gəldik ki, onun yazdıqlarının hamısını olmasa da, bir qismini bir yerə toplayıb çap etmək istəsək, çox güman ki, özü buna maneçilik yarada bilər. Ona görə də Hidayətin özündən xəbərsiz bir SÖZ hədiyyəsi hazırlamağı planlaşdırdıq. Bu məqsədlə, Hidayət Elvüsalın çap olunmuş yazılarından və müxtəlif xatirə yazılarının elektron variantından istifadə etdik. Eyni zamanda özümüzün demək istediklərimizi də ilk dəfə bu topluya daxil

etmək imkanı qazanmış olduq. Fikirləşdik ki, həmkarlarımızın “güldürə-güldürə öldürən qələm sahibi” adlandırdıqları SÖZ ADAMINA sözdən maraqlı nə hədiyyə edə bilərik ki...”

Kitabın “Tələbə yoldaşlarının və dostlarının ürok sözləri” adlı bölməsində Akif Cabbarlı, Bilman İsaq, Əli Şamil, İsrail Qurbanov, Məzahir Süleymanoğlu, Rəşad Məcid, Sevinc Qərib, Məhəmməd Nərimanoğlu, Şakir Yaqubov və başqalarının satirik publisistik haqqındakı dəyərli fikirləri, ürok sözləri yer alıb.

“Söhbətlər və müsahibələr” bölməsində mərhum jurnalist ayrı-ayrı zamanlarda mətbuata verdiyi müsahibələr, həmkarları ilə söhbətləri fonunda sanki oxucu ilə danışır, onu öz dünyasına bir az da yaxınlaşdırır.

Kitabın son bölməsində isə H.Elvüsalın illər boyunca yazdığı, amma heç zaman kitablaşdırmadığı yazılarından, məşhur “Bələ belə işlər” silsiləsindən məqalələr toplanıb.

“Jurnalist, yoxsa...”, “Dünya utanmalıdır! Amma utanmır...”, “Qara ulduzlar”, “Nəslimin yarpaq töküümü”, “Aqil Abbasın ad günüdür”, “Bayram gəldi, heç...”, “Nəfəsimiz kəsilir”, “Hərə bir cür yaşayır”, “Zombilər”, “Bu da molla”, “Nəg-mə dərsi” və sair kimi məqalələrində cəmiyyətimizin, ictimaiyyətimizin bir-birindən maraqlı mövzuları Hidayət Elvüsal qələminin koloriti ilə şərh olunur.

Şahənə MÜŞFİQ

Alimlərdən möcüzəvi kəşf: Pəhriz saxlamadan arıqlamaq mümkündür

Alimlər qəhvəyi yağ toxumasından PHD2 genini çıxararaq orqanizmdə maddələr mübadiləsini sürətləndirə biləcəklərini aşkar ediblər. Bu kəşf pəhriz saxlamadan daha çox kalori yandırmağa imkan verir. Bundan əlavə, araşdırmalar bunun piylənmə və 2-ci tip diabet kimi artıq çəki ilə əlaqəli xəstəliklərin müalicəsi üçün yeni yollar açə biləcəyini ifadə edib. Alimlər müəyyənləşdiriblər ki, orqanizm pəhriz saxlamadan daha çox kalori yandırə bilir.

AZƏRTAC xarici mediaya istinadla xəbər verir ki, Nottingham Trent Universitetinin tədqiqatçıları qəhvəyi yağ toxumasından PHD2 geninin çıxarılmasının orqanizmdə maddələr mübadiləsinin sürətlənməsinə səbəb olduğunu aşkarlayıblar. “Nature Communications” jurna-

lında dərc edilən nəticələr geni olmayan siçanların əhəmiyyətli dərəcədə daha çox yemək yeməsinə baxmayaraq, PHD2 geni olanlara nisbətən 60 faiz daha çox kalori yandırdığını göstərib.

PHD2 soyuq havada insanı isti saxlayan bir toxuma növü olan qəhvəyi piylərin tənzimlənməsində əsas rol oynayan gendir. NTU Elm və Texnologiya Məktəbinin tədqiqatçısı Zoi Michailidou bildirib ki, nəticələr piylənmə, 2-ci tip diabet və artıq çəki ilə əlaqəli digər xəstəliklərin müalicəsi üçün yeni üsullara yol açə bilər: “Genin təsirinin azaldılması artıq çəki ilə 2-ci tip şəkərli diabet arasında əlaqəni poza bilər. Bu nəticələr yüksək risk altında olan insanlar üçün çox vacibdir. Bunun hələ erkən olmasına və insanlarda daha çox araşdırmaya ehti-

yac olmasına baxmayaraq, PHD2 geninin yağ toxumasından çıxarılması maddələr mübadiləsini artıracaq və daimi pəhrizə ehtiyac olmadan kilo itkisi davamlı olacaq”.

Alimlər oksigen səviyyəsinin dəniz səviyyəsindən aşağı olduğu yerlər və ya yüksək hündürlükdə olmağın insanın maddələr mübadiləsini sürətləndirə biləcəyini diqqətə çatdırıblar. Beləliklə, komanda tədqiqatçıların “orqanizm üçün oksigen sensoru” kimi təsvir etdiyi PHD2 genini qəhvəyi yağ toxumasından çıxararaq bu yüksək hündürlük effektini təqlid edə biləcəklərini görmək istəyib.

Tədqiqatçılar, siçanlar üzərində aparılan testlərdən sonra PHD2 geninin təsirini daha yaxşı başa düşmək üçün 5000-dən çox insanın qanını analiz ediblər.

Onlar PHD2 geni tərəfindən kodlanan PHD2 zülalının səviyyəsinin daha çox qarın piyi olanlarda daha yüksək olduğunu müəyyənləşdiriblər. Qrup, həmçinin bu genin diabet və tiroid xəstəlikləri kimi metabolik xəstəliklər riskinin artması ilə əlaqəli olduğunu aşkarlayıb. Dr. Z.Michailidou açıqlamasında bildirib: “Qəhvəyi yağ, soyuq temperaturalara məruz qaldıqda insanlarda daha aktiv olan kalori yandıran toxumanın xüsusi bir növüdür.

Yağ hüceyrələrinin oksigeni hiss etməsinə imkan verən bir zülalın məhv edilməsi ilə biz kalori yandırmasının siçanlarda baş verə biləcəyini göstərə bildik”.

Azərbaycan çempionatında debüt edəcək voleybol komandalarının adları bəlli olub

Kişi voleybolçulardan ibarət Azərbaycan Yüksək Liqasında komanda sa-

yı artırılıb. AZƏRTAC-ın əldə etdiyi məlumata görə, 2024/2025-ci illər mövsümündə “Xilasedici” və “Sumqayıt” klubları ölkə çempionatında debüt edəcəklər. Bununla bağlı qarşıdakı günlərdə rəsmi açıqlama veriləcək. Qeyd edək ki, ötən il ölkə çempionatında “Azərreyl”, “Murov Az Terminal”, “Neftçi” və MOİK kollektivləri mübarizə aparıb. Qızıl medallara isə “Azərreyl” sahib çıxıb.

Avropa Stolüstü Tennis Birliyinin icraçı prezidenti Sumqayıtda idmançılarla görüşüb

Avropa Stolüstü Tennis Birliyinin icraçı prezidenti Pedro Migel Mouranın Azərbaycana səfəri davam edir. AZƏRTAC xəbər verir ki, Azərbaycan Stolüstü Tennis Federasiyasının dövləti ilə əməkdaşlıq gələn ali idman qurumunun rəhbəri bu gün Sumqayıt şəhərindəki “Qarabağ NN” Stolüstü Tennis klubuna baş çəkib. İdmançılara yaradılan şəraitlə tanış olan Pedro Moura onlara öz tövsiyələrini verib, karyeralarında uğurlar arzulayıb.

Qeyd edək ki, portuqaliyalı mütəxəssisin Azərbaycana səfəri sentyabrın 20-də yekunlaşacaq.

Formula 1 dünyanın ən sevilən avtomobil idman növlərindən biridir. Milyonlarla azarkeş bu yarışi həyəcanla izləyir, sürətsevərlərin çoxu məhz bu adrenalın dolu anları yaşamaq üçün hər il bir araya

gəlir. Bu dəfə möhtəşəm sürət yarışında hadisələrin axarını daha yaxından izləyən, ancaq yarışlar zamanı bəlkə də çoxlarını bilmədiyini, görmədiyini pərdəarxası qəhrəmanlardan - məşhurların bəhs edəcəyik

AVF rəsmisi: Azərbaycan çempionatında 6 komanda yarışacaq

Həm kişi, həm də qadınlardan ibarət Azərbaycan çempionatında 6 komanda yarışacaq.

Bunu “Report”a açıqlamasında Azərbaycan Voleybol Federasiyasının (AVF) icraçı direktoru Vüqar Hüseynzadə deyib.

AVF rəsmisi 2024/2025 mövsümünün gözləniləndən daha gec start götürəcəyini söyləyib:

“Yeni mövsümün reqlamenti üzərində işlər tam yekunlaşmayıb. Hər şey həllini tapdıqdan sonra federasiya olaraq mətbuatın qarşısına keçməyi düşü-

nürük. Planlaşdırdığımız görüşdə həm AVF-nin illik hesabları, həm də yeni mövsümün reqlamenti barədə məlumatlar verəcək”.

V.Hüseynzadə yeni mövsümdə azarkeşləri maraqlı matçlar gözlədiyini bildirib:

“Həm kişi, həm də qadınlardan ibarət Azərbaycan çempionatında 6 komanda yarışacaq. Kişilərin yarışında 2 yeni kollektiv çıxış edəcək. Bütün komandalar, demək olar ki, eyni gücdə olduğundan bizi maraqlı qarşılaşmalar gözləyir”.

Qeyd edək ki, AVF-nin mətbuatla hesabat xarakterli görüşü oktyabrın 9-na planlaşdırılıb.

Formula 1-in gizli qəhrəmanı - FCHAIN-in Çexiya üzrə direktoru Teymur Axundov!

fəaliyyət nümayiş etdirib. Teymur Axundov “Təxliyə” (Recovery) komandasının reis müavini, həmçinin halqanın 2-ci zonasının lideri kimi fəaliyyət göstərir. İkinci zonaya halqanın 3-cü döngəsindən 7-ci döngəsinə qədər və 19-cu döngəsindən 20,5 nöqtəsinə qədər məsafə daxildir. O, həmçinin digər ölkələrdə keçirilən yarışlarda, o cümlədən, Bəhreyn, İtaliya, Belçika da aktiv iştirak edir. Bu il Bakıda keçirilmiş yarış Teymur Axundov üçün 15-ci olub.

“Hər bir şəxs marşal ola bilər, lakin məsuliyyətli, diqqətli, çevik və qəza anında düzgün qərar vermək bacarığına sahib olmalıdır. Marşallar - yarış zamanı yaranə biləcək müxtəlif halları aradan qaldırmağə hazır ola bilən hərtərəfli bacarıqlara malik şəxslərdir. Dünyada keçirilən bütün Formula 1 yarışlarının təşkilatçılığında və keçirilməsində marşallar böyük əhəmiyyət

daşıyır. Təşkilatçılar sırasında Bakı Şəhər Halqası və Bakı Marşallar Klubunu da qeyd etmək lazımdır. Digər tərəfdən isə sevincdirici haldır ki, bu gün “Financial Chain Corporation” şirkəti 2024 Formula 1 Azərbaycan Qran Prisinin Marşalı kimi təmsil edimər, - deyər FCHAIN-nin Çexiya üzrə direktoru Teymur Axundov fikirlərini bölüşüb.

Qeyd edək ki, Formula 1 aləmində marşallara həmçinin “Yarış rəsmiləri” də deyilir. Onların işi Formula 1 pilotlarının təhlükəsizliyinin təminatında və bütün marşal komandasının inzibati təşkilatçılığında həyatı əhəmiyyət daşıyır.

Bela ki, bu məsuliyyətli və qürurverici missiya münasibəti ilə FCHAIN-nin Çexiya rəhbəri Teymur Axundovu təbrik edir, fəaliyyətində uğurlar arzulayırıq. Səsiniz hər zaman yüksəklərdən sürətlə gəlsin! Formula 1 sürəti kimi...

Təsisçi:
Yeni Azərbaycan Partiyası
Baş redaktor:
Alqış HƏSƏNOĞLU

www.yeniazərbaycan.com
mail@yeniazərbaycan.com
Ünvan: Bakı - AZ-1000. Üzəyir Hacıbəyli - 66
Telefonlar:
598-37-76, 498-82-21
498-81-24, 498-19-84

İndeks: 67100
Lisənziya: N-B-317
Tiraj: 4968
Sifariş: 2143
“Kapital Bank” ASC-nin Nərimanov rayonu filialı
h/h - 33080019443900419109
kod - 200093
VÖEN - 1500486601

Qəzet “Yeni Azərbaycan”ın bilgisayar mərkəzində yığılıb, səhifələni və “Azərbaycan” nəşriyyatında ofset üsulu ilə çap edilib.

Qəzet 1993-cü ilin aprel ayından nəşr olunur.
Məsul nəvbətçi:
Nardar BAYRAMLI